Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat | פּרייז 20 גראָשען | היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש-געזעלשאַפטליכע טאָג-צייטונג

Nr. 97 (1091) | לאָדז, מיטוואָך כה ניסן תרפ"ז. | פינפטער יאָהרגאַנג | Łódź, Sroda 27 Kwietnia 1927 | Nr. 97 (1091)

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

פּראָצעס פאָרד-שאַפּיראָ אָפּגעלייגט,

ווייל איין געשוואָרענער ריכטער, אַ פרוי, איז כלומר'שט אונטערגעקויפט.

ניו-יאָרק, 26 (טעלעגראַפיש דורך יט"אַ) די פערטיידיגער פון הענרי פאָרד האָבען היינט ווידער געמאַכט אַ פּרוב איבערצורייסען דעם פּראָצעס געגען פאָרד'ן. דאָסמאָל איז עס זיי געלונגען. די פערטיידיגער פון פאָרד'ן האָבען ווידער בעגייט די פאָרוואורפען געגען איינעם פון די געשוואָרענע ריכטער, פרוי האָפמאַן. זיי האָבען אָנגעוויזען, אַז פאָרד'ס דעטעקטיווען האָבען בעוויזען, אַז די פרוי האָפמאַן שטעהט אין קאָנטאַקט מיט שאַפּיראָ'ס פערטיידיגער. פרוי האָפמאַן האָט כלומר'שט געזאָלט בעקומען 10-15 טויזענד דאָלאַר פאַר שטימען בעת'ן אַרויסטראָגען דעם אורטייל געגען פאָרד'ן.

שאַפּיראָ'ס אַדוואָקאַט גאַראַנגעל האָט פּראָטעסטירט געגען די מעטאָדען, מיט וועלכע דער צד שכנגד פיהרט דעם פּראָצעס.

דער פאָרזיצענדער פון געריכט האָט ערקלערט, אַז הגם ער איז זיכער, אַז די פאָרוואורפען געגען פרוי האָפמאַן וועלען נישט קענען בעוויזען ווערען און פרוי ה. וועט זיך קענען פון זיי ריינוואַשען, פונדעסטוועגען מוז ער דעם פּראָצעס איבעררייסען.

פרוי האָפמאַן האָט געגעבען איינעם פון די צייטונגס-פאָרשטעהער אין דעטראָיט אַן אינטערוויאו, וואָס איז לויט'ן געזעץ נישט ערלויבט פאַר אַ געשוואָרענעם ריכטער, דער פאָרזיצענדער האָט דעריבער ערקלערט, אַז ער מוז די פרוי האָפמאַן דיסקוואַליפיצירען אַלס ריכטער.

אומגעקומען אַ יודישער געלעהרטער

זאַגרעב, 26 (טעלעגראַפיש דורך י.ט.א.) דער בעוואוסטער פּראָפעסאָר פון נאַטור-וויסענשאַפט פּראָפ. מאַקס מאַנדעל איז אומגעקומען בעת איינע פון זיינע וויסענשאַפטליכע עקספּעדיציעס. ער איז אַראָפּגעפאַלען פון די סקאַלאַדע-בערג אין אַן אָפּגרונד. עס האָט געדויערט אַ לענגערע צייט ביז מ'האָט געפונען זיין טויטען קערפּער.

גרויסע שרפה אין אַ יודיש שטעטעל.

בוקאַרעשט, 26 (טעלעגראַפיש דורך י. ט. א.) אין שטעטעל נאַסאוד (טראַנסילוואַניען) איז אויסגעבראָכען אַ גרויסע שרפה. עס זענען אָפּגעברענט געוואָרען 150 הייזער. צווישען זיי פיל יודישע, פון די יודישע הייזער איז אָפּגעברענט געוואָרען די שוהל, די באָד, דאָס הויז פון רב און איינע פון די רייכסטע יודישע ביבליאָטעקען.

פּרעזידיום פון נייעם שטאָדט-ראַט אין ירושלים.

ירושלים, 26 (טעלעגראַפיש דורך יט"אַ) דאָ איז פאָרגעקומען די פּלענאַר-זיצונג פון דעם ניי-געוועהלטען שטאָט-ראַט. אַלס פאָרזיצענדער איז געוועהלט געוואָרען דער פיהרער פון דער מעסי-נער אַראַבישער פּאַרטיי נאַשאַשיב, אַלס וויצע-פאָרזיצענדער זענען געוועהלט געוואָרען: דער יודישער ראַטסמאַן חיים סאַלאָמאָן און דער קריסטליכער פאַראַי.

הערמאַן בערנשטיין אין רומעניען.

בוקאַרעשט, 26 (טעלעגראַפיש דורך י.ט.א.) פון פוילען איז דאָ אָנגעקומען דער אַמעריקאַניש-יודישער זשורנאַליסט הערמאַן בערנשטיין. ער איז פערבליבען עטליכע טעג אין בוקאַרעשט און אויפגענומען געוואָרען דורך דעם אַמעריקאַנישען אַמבאַסאַדאָר. בערנשטיין האָט אויפגענומען אַ גאַנצע רייהע כלל-טוער. פון דאָרטען פאָהרט בערנשטיין קיין קישינעוו.

ספּאָרט-פעסט אין א"י.

ירושלים, 26 (טעלעגראַפיש דורך י. ט. א.) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער דריטער קאָנפערענץ פון דער התתדרות העובדים, וואָס וועט אין דער גאַהנ-סטער צייט פאָרקומען, אָרדענט היינט אַן די יודישע ספּאָרט-געזעלשאַפט „הפּועל" אַ גאַנצע רייהע – אימפּרעזעס, אין וועלכע עס וועלען אָנטיילנעהמען 800 יודישע ספּאָרט-לייט פון גאַנץ ארץ-ישראל.

סער מאָנד אין בערלין.

בערלין, 26 (טעלעגראַפיש דורך י.ט.א.) דער געוועזענער ענגלישער מיניסטער אַלפרעד מאָנד און אָנגעזעהענער יודישער גאַץ. טוער איז אין דער שפּיץ פון אַ גרופּע כעמישע אינדוסטריע-לער געקומען קיין דייטשלאַנד. די דעלעגאַציע וויל זיך בעקענען מיט דער דייטשער כעמישער אינדוסטריע.

נייער
גרויסער ראָמאַן
— פון —
נייעם פאָלקסבלאַט

אין פלאַמען
— פון —
ליבע און האַס

טראַגעדיע פון אַ יודישער פאַמיליע אין דער צייט פון וועלט-קריג, געבויט אויפ'ן יסוד פון אמת'ע פאַסירונגען און אָריגינעלע דאָקומענטען

הויבט זיך פריטאָג אָן
צו דרוקען אין
נייעם פאָלקסבלאַט

צענטר. סוחרים- און פאַבריקאַנטען-פערבאַנד
פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע, פּיעטריקאָווער 10.
היינט, מיטוואָך, דעם 27 טען ה. ח., 8 אַ זייגער אָוונד קומט פאָר אין פעראיינס-לאָקאַל
אַן אַלגעמיינע פערזאַמלונג
פון דער מאַנופאַקטור-בראַנזשע
מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג: 1) הכנסה-שטייער פאַר'ן יאָהר 1926. 2) אומזאַץ-שטייער פאַר'ן יאָהר 1926. 3) אָבטיילונג צו שיצען דעם קרעדיט. 4) רעגיסטראַציע פון פּראָטעסטירטע וועקסלען. 5) וואַהלען פון אַ פערוואַלטונג. 6) פרייע פאָרשלאַגען.
צוליב דער וויכטיגקייט פון דער אויבענדערמאָהנטער פערזאַמלונג בעטען מיר אַלע מאַנופאַקטוריסטען פּינקטליך און צאָהלרייך צו ערשיינען.
די פערוואַלטונג.
825

DYREKCJA PAŃSTWOWEGO MONOPOLU SPIRYTUSOWEGO Oddział w Łodzi
podaje do wiadomości detalicznych sprzedawców spirytusu denaturowanego, że począwszy od d. 1 maja r. b. rozpocznie się sprzedaż hurtowa spirytusu denaturowanego we wszystkich Państwowych Wytwórniach i Hurtowniach Państwowych i Komisowych na terenie Województwa Łódzkiego.
W Łodzi sprzedaż hurtową uskuteczniać będzie Państwowa Wytwórnia Wódek Nr. 14 przy ul. Rokicinskiej Nr. 26, oraz Hurtownia Komisowa Pszęgalinskiego i S-ka przy ul. Traugutta Nr. 1.
079

סכסוך צווישען וו.-פרעמיער און פינ.-מיניסטער

צוליב דער געפלאנטער הוספה פאר די מלוכה-בעאמטע.

ווארשא, 26 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) צווישען פינאנץ-מיניסטער טשעכאוויטשען און וויצע-פרעמיער בארטעל איז געקומען צו א חלוקי-דעות צוליב דער ערקלערונג פון וויצע-פרעמיער פאר די זשורנאליסטען, אז די בעאמטע זאלען בעקומען א הוספה פון 25 פראצענט. פאר מינ. טשעכאוויטש איז די ערקלערונג געווען א נייעס און איבעראשונג, וועגען וועלכער ער איז געוואויר געווארען ערשט פון די בלעטער. מינ. טשעכאוויטש בערעכענט, אז די הוספה וועט אויסמאכען ביז 35 מיליאן זל. א חודש, ד. ה. העכער 350 מיליאן זל. א יאהר, פון וואנען אלזא וועט מען אזא סומע נעהמען? בפרט נאך, ווען די הכנסות פון די ערשטע 20 טאג פון אפריל זענען נישט זעהר קיין געהויבענע און דער האנדעלס בילאנס פאר דער צייט איז אויך נישט קיין גלענצענדער.

לויט דער מיינונג פון מינ. טשעכאוויטש קאן די ידיעה וועגען דער געפלאנטער הוספה זיך שלעכט אפרופען ביי די אונטערהאנדלונגען וועגען דער הלואה פאר פוילען. ווייל די באנקירען קאנען בעקומען דעם איינדרוק, אז די הלואה וועט געהן אויף הוספות פאר די בעאמטע.

ביינאכט האבען זיך פערשפרייט קלאנגען, אז דער סכסוך צווישען ביידע מיניסטארען איז אויסגעגליכט. און וואס דער אויסגלייך בעשטעהט – איז שווער צו זאגען.

קאנפערענץ וועגען דער סיים-סעסיע

ווארשא, 26 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) היינט ביינאכט איז פארגעקומען א קאנפערענץ צווישען מארשאל פילסודסקי און וויצע-פרעמיער בארטעל וועגען דער פראגע פון צונויפרופען אן'אויפערארדענטליכע סעסיע פון סיים. עס געהט אין דעם, צי די סעסיע זאל פארקומען אין מאי, אדער ערשט אין הערבסט. עס איז אויך בעשפראכען געווארען די פראגע וועגען דער קאמיסיע, וואס דארף קעמפען געגען מיסברויכען.

שפעט ביינאכט האט נאך די קאנפערענץ געדויערט.

מארגען – אפעלאציע אין הרולי-קאווסקי'ס פראצעס.

ווארשא, 26 (אטע) אין ווארשאווער אפעלאציאנס-געריכט וועט זיך מארגען אנהויבען דער פראצעס פון קרוליקאווסקי'ן, וועלכער איז דורכ'ן קרייז-געריכט פער'משפט געווארען אויף 12 יאהר טורמע פאר דערמארדען און צושניידען אויף שטיקער די פראסטיטוטקע מיכאלאווסקא (פראצעס וועגען טויטען קערפער אין דער וואליזע).

וואהלען צו די שטאדט-ראטען אין מזרח-גאליציען.

ווארשא, 26 (טעלעפאניש) ס'איז שוין בעשטימט, אז די וואהלען צו די שטאדט ראטען אין מזרח-גאליציען וועלען פארקומען אין יולי אויפ'ן סמך פון דער וואהל-ארדינאציע, וואס פערפליכטעט אין קאנגרעס-פוילען.

בלוטיגער צוזאמענשטויס

צווישען שטאהלהעלם און קאמוניסטען.

בערלין, 26 (ספ. טעל.) אין פאסטוואליק (פרייסיש פאמערן) איז געקומען צו א בלוטיגען צוזאמענשטויס צווישען קאמוניסטען און מיטגלידער פון שטאהלהעלם. מ'האט זיך געשלאגען מיט גומענע שטעקענס, מעסערס און געשאסען פון רעוואלווערן. פאליציי האט געמוזט אמאקירען די שלעגער. אזוי ווי די כחות פון דער פאליציי זענען געווען צו קליין, האט מען געמוזט אלארמירען די רייכסווער. פיל היטלעראווצעס און קאמוניסטען זענען שווער פערוואונדעט געווארען. ווען אן אבטיילונג פון די היטלעראווצעס איז דערנאך אנגעקומען קיין בערלין, האט מען זיי אויפ'ן וואקזאל ארעסטירט.

וועגען ענדערען דעם אומזאץ-שטייער.

ווארשא, 26 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דער פינאנץ-מיניסטער טשעכאוויטש האט היינט בעזוכט א דעלעגאציע פון סוחרים מכוח ענדערען דאס סיסטעם פון אומזאץ-שטייער מינ. טשעכאוויטש האט צוגעזאגט די פראגע גינסטיג צו ערלעדיגען. דאנערשטאג וועט פארקומען וועגען דער פראגע א צווייטע קאנפערענץ.

עפידעמיע פון דזשומע.

לאנדאן, 26 (אט"ע). לויט ידיעות פון באמבאוי פערשפרייט זיך אין האלענדישען אינדיען זייט עטליכע וואכען אן'עפידעמיע פון דזשומע. ביז איצט זענען קראנק געווארען 1300 פערזאן.

געשאסען 6 גלחים אין מעקסיקא.

מעקסיקא, 26. (ספ. טעל.) אין שטאט יאליסקא האט מען ווידער ארעסטירט עטליכע און צוואנציג קאטוילישע גלחים. לויט'ן בעפעהל פון גענעראל ריא דע קאלע האט מען 6 פון זיי דערשאסען.

רוסישע עקספעדיציע צום נארד-פאל.

מאסקווע, 26 (אטע) אין מאסקווע האט מען אנגעהויבען בויען א לופט-שיף, אויף וועלכער עס וועט געמאכט ווערען אן'עקספעדיציע צום נארד-פאל. די לופט-שיף ווערט געבויט אונטער דער אויפזיכט פון פריטיאף נאנסען און וועט האלטען 150 טויזענד קוביק-מעטער.

בעלאגערונגס-צושטאנד אין ליטע

שארפע רעפרעסיעס געגען דער פרעסע. צענזור פון בריף, טעלעפאן און טעלעגראף.

קאוונא, 26 (ספ. טעל.) איבער גאנץ ליטע איז ערקלערט געווארען בעלאגערונגס-צושטאנד. אין צוזאמענהאנג דערמיט זענען פערשארפט געווארען די רעפרעסיעס, וועלכע זענען געווען איינגעפיהרט פריהער ביים אויסנאהמס-צושטאנד. די רעפרעסיעס געגען דער פרעסע זענען נאך מעהר פערשארפט געווארען, עטליכע אפאזיציאנעלע בלעטער האט מען פערמאכט, מ'האט קאנפיסקירט אפילו דעם ארגאן פון די קריסטליכע דעמאקראטען „רימאס". ס'איז אויך איינגעפיהרט געווארען א שטרענגע צענזור פון בריף, דעפעשען און טעלעפאנען.

קאוונא, 26 (אטע) דאס אינערן-מיניסטעריום האט מודיע געווען דעם קאוונער מאגיסטראט, אז עס ווערען אפגעשטעלט די אונטערשטיצונגען פאר די ארבייטער, וואס זענען פערנומען ביי די עפענטליכע ארבייטען, 1000 ארבייטער זענען אפגעזאגט געווארען.

פאריז, 26 (ספ. טעל.) די פרעסע שרייבט מיט צופרידענהייט וועגען געמיינזאמען ארויסטריט פון פראנצויזישען, ענגלישען און איטאליענישען אמבאסאדאר לגבי דער קאוונער רעגירונג צוליב דעם וואונש פון קאוונא צו פיהרען א דיסקוסיע וועגען די טעריטאריאלע פרעטענציעס פון ליטע.

די פערפלייצונג אין אמעריקע.

150 פערזאן דערטרונקען. נאך 6 שטעדט אונטער'ן וואסער.

לאנדאן, 26 (אטע) דאס וואסער אין טייך מיסיסיפי (אמעריקא) הויבט זיך אויף אהן אפהאלט. די קאטאסטראפע געהמט אן אנ'אומגעהויערען מאסשטאב. ביז איצט זענען אומגעקומען 150 פערזאן. ס'זענען אנגעקומען ידיעות, אז נאך 6 שטעדט זענען פערפלייצט געווארען, דערונטער ארגאנזאס סיטי.

אייראפע געהט צו א קאטאסטראפע

ווי אזוי קאן מען די קאטאסטראפע אויסמיידען?

לאנדאן, 26 (אטע). אויף א באנקעט אין ניו-יארקער קלוב האט סער דזשארדזש פעיש ערקלערט, אז אייראפע געהט צו א פינאנציעלער קאטאסטראפע. כדי די קאטאסטראפע אויסצומיידען, איז נויטיג, עס זאלען אנולירט ווערען אלע קריגס-חובות, עס זאלען אפגעשאפט ווערען די ענטשעדיגונגס-צאהלונגען פון דייטשלאנד, מ'דארף בויען באהנען אין די לענדער, וואס זענען ווייניג ענטוויקעלט עקאנאמיש און ברענגען דערצו, אז דער סחורות אויסטויש צווישען אייראפא און אמעריקא זאל זיך פערגרעסערען.

פערניכטעט די באנדיטען,

וואס האבען בעסטיאליש אויסגעמארדעט א צוג מיט פאסאזשירען.

פאריז, 26 (אטע) די מעקסיקאנער רעגירונג האט ארויסגעגעבען א קאמוניקאט, אז די באנדע, וועלכע איז דעם 20 טען ד. ח. בעפאלען א צוג און אויף א בעסטיאלישען אופן אומגעבראכט 200 פאסאזשירען, איז פערניכטעט געווארען. אין א שלאכט, וואס האט געדויערט 5 שעה, איז די באנדע איינגאנצען אומגעקומען. 60 באנדיטען זענען פערהאלטען געווארען, מ'האט זיי אויפ'ן ארט, אהן א געריכט, צושאסען.

דער פרעזידענט געזאגט, אז דער וואונש פון אמעריקא איז, כינא זאל האבען א שטארקע רעפובליקאנישע רעגירונג, וואס זאל זארגען פאר דער פרייהייט, איינהייטליכקייט פון כינעזישען פאלק.

וויסרוסישע לאנדווירטע קיין סיביר?

ווארשא, 26 (טעלעפאניש) די טעלעגראפען-אגענטור „עקספרעס" איז מודיע פון מאסקווע, אז די סאוויעטען-רעגירונג האט בדעה אריבערצופיהרען פון מינסקער קאנט 500 לאנדווירטען אויפ'ן ווייטען מזרח. די סיבה דערפון זאל זיין, וואס אין ווייסרוסלאנד געפינען זיך יודישע לאנדווירטשאפטליכע קאאפעראטיווען, אזעלכע זענען שוין פערהאן 23.

פרעזידענט קולידזש וועגען דער בעדייטונג פון דער פרעסע.

וואשינגטאן, 26 (אטע) צוליב'ן צוואנציגיעהריגען יובילעי פון דער טעלעגראפען-אגענטור „יונייטעד עקספרעס" איז איינגעארדענט געווארען א באנקעט אויף וועלכען פרעזידענט קולידזש האט געהאלטען א רעדע וועגען דער פרעסע. דער פרעזידענט האט געזאגט, אז פון לאנג שעצט ער און אכטעט די אויסערגעוועהנליך פאטריאטישע אויפגאבען, וועלכע די פרעסע ערפילט.

איבערגעהענדיג צו די פראגען פון דער אויסערן פאליטיק האט פרעז. קולידזש ערקלערט, אז די „וויכטיגסטע פראגע פאר די פעראייניגטע שטאטען איז איצט דער נישט ערלעדיגטער קאנפליקט מיט מעקסיקא. וועגען כינא האט

צו דער עפענטליכקייט.

אזוי ווי א געוויסער משה פרידמאן האט פערעפענטליכט אין פרייטאג-נומער פון ז. פ. אנ'אנאנס, אז אונזער ג. פרעזעס דוד שמולעוויטש, האט איהם געוואלט ארעסטירען אום שבת און אויך איבערגעגעבען צום פראקוראטור, ערקלערען מיר פאר דער עפענטליכקייט, אז עס איז אלס שקר וכזב.

דער אויבענדערמאהנטער מ. פרידמאן מיט זיין חבריה האבען א געוויסע צייט פערוואלטעט אין דער באלוטער שוהל און די גאנצע הכנסה פערשווענדעט אויף אומבעוואוסטע צוועקען. און ווען די שוהל האט געהאלטען ביים איינפאלען און זי איז פערזיגעלט געווארען פון דער מאגיסטראט, זענען מיר דורך דער גאנצער באלוטער יודישער בעפעלקערונג אויסגעוועהלט געווארען מיט ה' דוד שמולעוויטש בראש און עס איז אונז געלונגען דורך גרויסע שוועריגקייטען די שוהל איבערצובויען. דאס האט דער ה' פרידמאן מיט זיין חבריה נישט געקענט סובל זיין. האט ער זיך אריינגעריסען אין דער שוהל אום שבת תשובה אנמאכענדיג א סקאנדאל, ביי וועלכען עס איז פון אייגענע איניציאטיווע געקומען פאליציי און געמאכט א פראטאקאל. די ה"ה שלמה יאבראוו און שלמה ציצאווסקי האבען זיך געוואנדען וועגען אויסגלייכען דעם סכסוך נאר צוליב דער שולד פון פרידמאנ'ען איז גאר נישט געווארען זאל די עפענטליכקייט משפט'ן.

מיט דרך ארץ

דער בוי-קאמיטעט

פון דער באלוטער שוהל, זגערזשער 27.

834

א פרעבלאנקע

ווערט געזוכט

(יודיש. פויליש, העבראיש)

קאנדידאטקעס מיט נויטיגע קוואליפיקאציעס קענען זיך מעלדען צום לאוניק ה ב. ש. האנדעלסמאן אלעקסאנדער ביי לאדז.

821

השבת אבדה.

געהעריג פון פיעטריקאווער 26 דורכ'ן הויף פיעטריקאווער 24 אויף ווסכאדניא ביז קאמיענגא האב איך פערלוירען 80 זל. דער ערליכער פינדער ווערט געבעטען רחמנות האבען און דאס געלד מיר אבצוגעבען, ווייל עס איז געבארגט געלד צום האנדעל. שלום פלום, פאמארסקא 3, אדער אין אדמיג. פון „נייעם פאלקסבלאט".

829

Dr. med.

BRAUN

פאלודניאווא 28

טעלעפאן 40-26

ספעציאל-ארצט פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער - שוואכע.

בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל)

נעמט אן פון 9—12 פריה

און פון 5 — 8 אוונט

Dr. med.

A. MAZUR

נארוטאוויטש (רוזלנא) 44

טעלעפאן 22-44.

אויערען און האלז קראנקהייטען

שטימע און שפראך-פעהלערן

(שטאמלען א.א.וו.) נעמט אן

פון 12—2 און פון 6³⁰—8 אוו.

הילפעדאגאגישע קורסען

פאר שוואכבעפעהיגטע און שווערערציהבארע קינדער. שפראכשטערונגען (שטאמלען, מויבשטומהייט)

Dr. med. A. Szmigeld

נערווען-ארצט.

עלעקטריזאציעס, ליכטהיילאפאראטען.

CEGIELNIANA 6,

tel. 51-89

עמפפאנגט פון 5 — 7 אוונט.

Dr. med.

W. Eychner

פרויען-קראנקהייטען און אקושעריע

זגערזשער 11 טעל. 34-72

נעמט אן אין דער לעמשניצע פעטריקאווער 294 פון 12—2 מיטאג אין'ער היים פון 6-8 אוו.

Dr. med.

Różaner

צוריקגעקעהרט.

ספעציאל-ארצט פאר וועגערישע און הויטקראנקהייטען.

— בעהאנדלונג —

מיט קינסטליכע בערג-זאננע.

נעמט אן פון 8—10 פריה

און פון 5 — 8 אוונט

נארוטאוויטש 9 1. שטאק

טעלעפאן 28-98.

פאר'ן אינטערנאט און פערמע

אין העלענובעק

ווערען געזוכט:

816

1) א לייטער-פערוואלטער

מיט פולע פעדאגאגישע און ווירטשאפטליכע קוואליפיקאציעס, ווי אויך מיט פראקטיק אויף דעם דאזיגען געביט. שכירות: פון 200—300 זל. א חודש.

2) צוויי לעהרער (ינס)

פאר פויליש און אלגעמיינע למודים מיט פולע קוואליפיקאציעס אלס מלוכה'שע פאלקס-שול-לעהרער (ינס). שכירות: פון 100—150 זל. א חודש:

3) צוויי קוואליפיצירטע לעהרער

פאר העבראיש און יודישע רעליגיעזע למודים.

שכירות: פון 100—150 זל. א חודש.

4) א העבראישע פרעבלינסקע

מיט געהעריגע קוואליפיקאציעס: שכירות: פון 75-100 זל. א חודש.

5) א רוטינירטע, טיכטיגע ווירטשאפטערין

שכירות: פון 75-100 זל. א חודש.

די אלע וועלען בעקומען חוץ שכירות אויך פרייע וואוינונג און פולשטענדיגע בעקעסטיגונג און מוזען וואוינען אין העלענובעק. זיי וועלען פערקאנטראקטירט ווערען אויף א גאנץ יאהר.

ס'ווערען אויך געזוכט: א שיך-יונגעל און טיכטיגע אינהאסענטען, נאר מיט ערשטקלאסיגע רעפערענצען.

אפערטען און צייגניס-אפשריפטען ווערען אנגענומען טעגליך, אויסער שבת, אינ'ם ביורא פון אינטערנאט: לאדז, שענקעוויטש 3/5 פון 10—2 מיטאג און 4—8 אוונט.

ס'ווערט אויפמערקזאם געמאכט נישט צו בענוצען זיך מיט קיין פראטעקציעס, ווייל דאס וועט לגמרי נישט האבען קיין שום השפעה ביים בעזעצען די אויבענדערמאנטע שטעלעס.

לאָדז. 27. אַפּריל. 1927

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 27. אַפּריל. 1927

מיר זענען אוראַי אין אָרדנונג.

אַ שטיקעל רעש אין דער פּוילישער פּרעסע פון רעכטען לאַגער האָט איצט אָנגעמאַכט דער פאַקט, וואָס דער ביל־דונגס־מיניסטער האָט די מעג אַרויס־געגעבען אַ צירקולאַר, אַז אין שולען פון די נאַצ. מינדערהייטען, וואו די אונטערריכטס־שפּראַך איז נישט פּויליש, באַר די שפּראַך פון דער בעטרעפענ־דער מינדערהייט, קאָן די דאָזיגע שפּראַך אויך בענוצט ווערען צוגלייך מיט דער מלוכה־שפּראַך אין קאַנצעלאַרישען בע־ברויך, ווי, למשל, אין די בעקאַנטמאַ־כונגען צו די שילער, עלטערען א.ד.ג.

דאַכט זיך — אַזאַ אומשולדיגע הנחה, וואָס קאָן אַבסאָלוט נישט שטערען דעם פּרעסטיזש פון לאַנד, דעם גוטען נאָמען פון אונזער נייעם פּראָגרעסיווען קורס, דעם גוטען ערפאָלג פון דער הלואה־אַקציע, און דאָך —

דאָך האָט די גאָרנישט־קאָסטענדיגע הנחה אַריינגעבראַכט אין גרימצאָרן דעם פּרעסע פון ענדעקישען קלוב, גלאָמבינסקי, וועלכער האָט אין דער „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ" ערקלעהרט, אַז דער דאָזיגער צירקולאַר איז געגען דער קאָנסטיטוציע, און זיין „קול קורא" האָ־בען אונטערגעכאַפּט אויך אַנדערע...

עס געהט זיי ממש אין לעבען, אַז דאָס דאָזיגע אַרומגעגריזשעטע ביינדעל זאָל צוריק אָנגענומען־ווערען, וואָרום עס ולשון זענען דאָך ענג פערבונדען, און „ס'איז געגען דער קאָנסטיטוציע", אַז די מינדערהייט־שפּראַך זאָל בעקו־מען גלייכע רעכט נעבען דער מלוכה שפּראַך אפילו אין דעם טרוקענעם, אָפיציעלען צירקולאַרען־פערקעהר.

די בלויע בלוט צירקולאַציע פון דעם באַבעלען ענדעקיזמוס קאָן דעראָן אויפגעקאָכט און אויפגעזאָדען ווערען, און ברענגען צו אַפּאָפּלעקסיע די פער־שידענע גלאָמבינסקי'ס, סטראָנסקי'ס און זייערס גלייכען.

— „מיר איז אָבער גוט — איך בין אַ יתום" אַזוי קאָן זאָגען און זיך טריס־טען די יודישע שול, וואָס איז אוראַי פון דעם אויבענדערמאָנטען צירקולאַר־ווי געוועהנליך — אויסגעשלאָסען.

מיר זענען, אַזוי־צו־זאָגען, אין אָרדע־נונג, ווען אפילו אין אונזער'ס אַ שול וואָלטען מיר געמעגט אויסהענגען ציר־קולאַרען אין יודיש נעבען דער מלוכה־שפּראַך, וואָלטען מיר נישט סותר גע־ווען דערמיט די קאָנסטיטוציע, און נישט געדראָהט די מלוכה־אָרדענונג, וועלכע, עס ווילען סדר'ן די אַנגערו־פענע רעכטע ליים... **מ־ן.**

ויתרוצצו בבוקאַרעשט...
די רייםענישע צווישען די רומענישע אַנטיסעמיטען.

בוקאַרעשט, (יט"א) פּראַפּ. קוזא האָט פּערעפענטליכט אַ קאָנטר־קאָמוני־קאַט, אין וועלכען ער ערקלערט, אַז דער קאָמוניקאַט פון דעם אויספיהר־קאָ־מיטעט פון דער „ליגע" איז נישט גיל־טיג, ווייל פון 35 מיטגלידער האָבען איהם גע'חתמ'עט נאָר 11. ווייטער שטעלט ער פעסט, אַז אויפ'ן סמך פון בעשלוס פון דעם לעצטען קאָנגרעס, האָט ער אַ דיקטאַטאָרישע מאַכט. דער איינציג לעגאַלער צוזאַמענפאָהר איז דער, וואָס וועט פאָרקומען אין יאַסי דעם 8 טען מאַי אונטער זיין פאָרזיץ.

Dr. H. RAKOWSKI
אינערליכע קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעציגען פון
זאַוואַדזקאַ 25
אויף **זאַוואַדזקאַ 8,**
פּאַרטער, 1. שטאָק, טעל. 37־34. 107

אַ קריזיס אין דער וועלט־פּאָליטיק.
אַ בונד צווישען ענגלאַנד, פראַנקרייך און אַמעריקאַ.

לעצטען פרייטאָג, דעם 22. אַפּריל האָט זיך אין די פּאַריזער, לאָנדאָנער, בערלינער און ניו־יאָרקער צייטונגען גלייכצייטיג בעוויזען איין און די זעלבע ידיעה, וועלכע האָט ממש איבערראַשט די גאַנצע עפענטליכע מיינונג פון ביידע וועלט־טיילען.

הגם די דערמאָהנטע סענסאַציאָנעלע אינפאָרמאַציע ווערט איבערגעגעבען אין פערשידענע נסחאות — איז אָבער דער תוך אומעטום איין און דערזעלבער. און אָט וואָס מיר דערוויסען זיך:

שוין אַ לענגערע צייט, ווי צווישען ענגלאַנד, פראַנקרייך און די פּאַראיי־ניגטע שטאַטען פון אַמעריקאַ ווערען געפיהרט אונטערהאַנדלונגען, כדי צו קאָאָרדינירען די אינטערעסען פון די דערמאָהנטע דריי מלוכות און כדי צו פיהרען אַ בשותפות'ע פּאָליטיק אויסער די ראַהמען פון דער פעלקער־ליגע. די דיפּלאָמאַטיע פון די דאָזיגע דריי גרויס־מאַכטען האָט שוין צוגעגרייט אַ גאַנצע רייה פּאַקטען און בעשלוסען, וועלכע האָבען אַ שייכות צו דער דורכפיהרונג פון אַ געמיינזאַמער פּאָליטיק אויף די באַלקאַנען, אין צפון־אַפריקאַ, אויפ'ן ווייטען מזרח וכדומה.

די אונטערהאַנדלונגען צווישען די דריי מלוכות זענען שוין אַזוי ווייט אַוועק פאָרווערטס, אַז אין משך פון די נאָר נאָהענטסטע וואָכען וועלען זיי קאָנען פאָרמעל אונטערגעשריבען ווע־רען. דער הסכם צווישען די דריי מדינות, וועלכער וועט בקרוב פּערוואַנ־דעלט ווערען אין אַ פאָרמעלען בונד, איז דערגרייכט געוואָרען דורך געגענ־זייטיגע הנחות, וואָס איין מדינה האָט געמאַכט לגבי דער צווייטער. פראַנקרייך איז נאָכגעגאַנגען אויף געוויסע קאָמפּראָ־מיסען אין דער פראַגע פון ענטוואָפענונג און דערפאַר האָט ענגלאַנד און אַמעריקאַ זיך מתחייב געווען ענטגעגענצוקומען פראַנקרייך מיט גרויסע הלואות. די דריי מלוכות זענען אויך געקומען צו אַ הסכם בנוגע דער ווייטערדיגער פּאָליטיק, וואָס דאַרף געפיהרט ווערען אויפ'ן ווייטען מזרח.

די געבראַכטע ידיעה ווערט בעשטע־טיגט דורכ'ן ענגלישען אויסערן־מיניס־טעריום, און אַזוי־אַרום בלייבט מעהר קיין ספק נישט, אַז מיר שטעהען פאַר אַ פאַקט פון דער גרעסטער וועלט־פּאָליטישער בעדייטונג.

אגב דערוויסען מיר זיך, אַז אין דער ערשטער העלפט פון מאַי־מאָנאַט קלייבט זיך דער פראַנצויזישער פּרעזידענט דומערג — אין דער בעגלייטונג פון פּרעמיער פּואַנקאַרע און אויסערן־מיניס־טער בריאַן — צו בעזוכען לאָנדאָן, און אַ סברא, אַז דאַמאָלסט, סאַקע בעת'ן וויזיט ביים ענגלישען קעניג, וועט דאָס ענדגילטיג אונטערגעשריבען ווערען דער דריי־בונד צווישען פראַנקרייך, ענגלאַנד און די פּאַראייניגטע שטאַטען.

אין פּליג שטעקט דאָך אין אַזאַ בונד קיין סכנה ד'ש־אדרבא, וויבאַלד דריי פון די שטאַרקסטע מדינות שליסען אַ פריינדשאַפטס־אָפּמאַך, איז דאָך שוין דאָס גופא אַ בצוואָרעניש, אַז מען וועט נישט דערלאָזען צו קיין „געפעהרליכע" קאָנ־פליקטען. די זאַך דערפון איז אָבער, וואָס אַ חוץ די דערמאָהנטע דריי זענען פאַראַהאַן אויפ'ן כדור־הארץ נאָך מדינות, וועלכע האַלטען זיך אויך פאַר גענוג שטאַרק, און ווער וויים, צי וועט אַקאָרשט נישט געשאַפען ווערען קיין צווייטער בונד, וואָס זאָל זיך וועלען פערמעסטען אין כוחות מיט'ן ערשטען?

דערצו דערוויסען זיך איצטער אַלע, אַז די מעשה מיט דער פעלקער־ליגע האָבען די גרויסע מלוכות, און אויפ'ן ערשטען פּלאַן ענגלאַנד און פראַנקרייך, געמיינט נ'שט ערנסט, און דאָס וועט אין דעם לאַגער פון די אונצופרידענע און בעּעולה'טע מדינות פערשטאַרקען דעם פּרעסטיזש פון סאָוויעט־רוסלאַנד, וועלכע האָט כסדר גע'טענה'ט, אַז די פעלקער־ליגע איז נישט מעהר ווי אַ אינסטרומענט אין העגד פון ענגלאַנד און פראַנקרייך.

מעהר פאַר אַלע זענען אָבער גע־בליבען איצט פערלאָזען און אונבע־שיצט די קלענערע מלוכות, אָט די יעניגע, וועלכע האָבען זיך מיט ביידע הענד געהאַלטען פאַר די הערנער פון דער פעלקער־ליגע. און זיי שטעלט זיך איצט די פראַגע: ווער מיט וועמען און וואָס ווייטער?

פערשטעהט זיך, אַז ס'איז נאָך שווער היינט פאָראויסצוזאָגען די רעזולטאַטען פון דער נייער אָקאָרשט בעשלאָסענער קאָאַליציע ענגלאַנד־פראַנקרייך־אַמע־ריקאַ. יעדענפאַלס איז פאַר אַלעמען קלאָר, אַז מיר שטעהען פאַר אַ שווע־רען קריזיס אין דער וועלט־פּאָליטיק. **ד־ן.**

צי וועט עס עפּעס העלפען?
פּאָרשטעהער פון 50 טויזענד אַמעריקאַנער בעטען די רומענישע קעניגין, אַז די יודען־פערפאָלגונגען זאָלען אויפהערען.

וואַשינגטאָן (יט"אַ) דאָ איז איבערגעגעבען געוואָרען אַ מעמאָראַנדום צום רומענישען קאָנסול אין וואַשינג־טאָן מיט אַ ביטע ער זאָל דעם מעמאָ־ראַנדום איבערשיקען צו דער רומעני־שער קעניגין. אין מעמאָראַנדום זענען אָנגעוויזען די פערפאָלגונגען, וואָס יודען און אַנדערע מינדערהייטען מוזען אויסשטעהען אין רומעניען. דער דאָקו־מענט בעשטעהט פון צוויי טיילען. איין טייל ברענגט פאַקטען פון ווילדע מעשים, וואָס זענען בעגאַנגען געוואָרען אין רו־מעניען געגען די מינדערהייטען. דער צווייטער טייל ענטהאַלט אַנ'אויפפאָדע־רונג צו דער רומענישער רעגירונג, אַז די רעגירונג זאָל נישט דערלאָזען צו אַ זעלכע פאַקטען. דער מעמאָראַנדום איז איבערגעגעבען געוואָרען דעם קאָנ־סול דורך אַ קאַרדינאַל, אַ קאָנצל, דאַלאַנד באַרען און הרב וויז. אויפ'ן דאָקומענט זענען אונטערגעשריבען איינפלוסרייכע פאָרשטעהער פון אַמעריקאַנער קירכעס, בעקאַנטע געשעפטסלייט, ריכטער, רעק־טאָרען פון 9 אוניווערסיטעטען, וויסענ־שאַפטסלייט און אַנדערע. די אונטערגע־שריבענע זענען בעפולמעכטיגט געוואָ־רען דורך בעשטימטע קערפּערשאַפטען. זיי פערטרעטען קרוב 50 טויזענד אַמעריקאַנער.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעצ. פאַר לונגען־און האַרץ־קראַנקהייטען, בעשטראַהלונגען מיט קינסטליכע בערג־זון,
נעמט אָן פון אַכט.—5 נ 3

אַן „אַמעריקאַנער וועט"!
אָדער אַ מעשה וועגן אַ חתונה אויף אַ ווײַלע, וואָס האָט זיך געענדיגט זעהר טראַגיש.

אין אַ מאָסקווער צייטונג דערצעהלט דער באָלשעוויסטישער פּובליציסט א. זאָריטש, פאָלגענדע געשיכטע:

„דער אָנגעשטעלטער פון דעם צפון־ערב'דיגען האַנדעלס־טרעסט, דער יונ־גער קאָמוניסט, מיכאַאיל גרישין, האָט זיך לעצטען אָקטאָבער בעקענט מיט דער מיידעל גאַלינאַ אין איינעם פון די מאָסקווער קינאָ'ס. זי פלעגט דאָרט פערקויפען פּראָגראַמען און פּאַפּיראָ־סען. גרישין האָט זיך פערקוקט אויף דעם שעהנעם מיידעל און ער איז גע־וואָרען אַנ'אָפטער אַריינגעהער אין טעאַטער. ער האָט דערצעהלט דעם מיידעל, אַז ער האָט גרויסע פערדינ־נונגען און ער וועט פאַר איהר קריגען אַ גוטע שטעלע צו אַרבייטען. ער האָט איהר אויך דערצעהלט, אַז ער איז אַ „מאַרקסיסט", און אַז ער וועט איהר העלפען איינשטודירען די פּאָליטישע וויסענשאַפט, וועלכע זי דאַרף האָבען צום בעקומען. ער האָט איהר איינגע־לאַדען צו זיך צו גאַסט און האָט כסדר איהר אַרויסגעצייגט, אַז ער איז פער־ליבט אין איהר און ער וואָלט זיכער וועלען מיט איהר נעהענטער בעקאַנט ווערען. אַזוי האָבען זיי זיך בעגעגענט עטליכע מאָל און ענדליך האָט דאָס מיידעל אויסגעקליבען זיך צו קומען צו איהם צו גאַסט.

ווען זי איז געקומען, האָט איהר גרי־שין ערקלערט, אַז פאַר אַ רעקאָמענ־דאַציע צו בעקומען אַ שטעלע מוז זי בעצאָהלען אַ געוויסען פּרייז. ער וועט איהר אָנשרייבען אַזאַ צעטעל, אויב זי וועט איהם נאָר אַ קוש טאָן „ווי ס'בעדאַרף צו זיין". אַזוי ווי ער איז דעם מיידעל געפעלען געוואָרען, האָט זי זיך פונאַנדערגעלאַכט און האָט אַ קוש געטאָן דעם „מאַרקסיסט". גרישין האָט ווירקליך אָנגעשריבען איהר אַזאַ צע־טעלע, אָבער דאָס צעטעלע האָט ער אַריינגעלעגט אין טיש־קעסטעל און ער האָט איהר ערקלערט, אַז בעקומען דאָס פּאַפּיר קען זי נאָר דאַן, אויב זי וועט בלייבען ביי איהם נעכטיגען. דערביי האָט ער ערקלערט זיינע מיינונגען וועגען חתונה און ליבע. ער האָט איהר געזאָגט, אַז דאָס געפיהל מוז זיין פריי, אַז מ'דאַרף אין ערגיץ נישט געהן פער־שרייבען זיך, ווייל דאָס פערשרייבען זיך איז בלויז אַ פאָרמאַליטעט, וואָס קען טיי ווי טיי נישט בינדען דאָס לעבען פון די מענשען. ער האָט איהר אויך געזאָגט, אַז זי ריזיקירט מיט קיין זאַך נישט, וואָרום ער איז דאָך נישט דער ערשטער און וואַהרשיינליך וועט ער אויך נישט זיין דער לעצטער ביי איהר. דאָס מיידעל אָבער האָט געענטפערט, אַז זי קוקט אויף דער פראַגע אַנדערש, אַז זי האָט ביז איצט אויף איהר לעבען קיינמאָל נאָרנישט געהערט אַזעלכע ווערטער און אַזעלכע פאָרשלאַגען, אַז זי איז אַ מיידעל, און אַז זי בעציהט זיך מיט עקעל און פעראַכטונג צו „ליבעס" אויף נאַכט.

— וואָס, איהר זענט אַ מיידעל? — האָט זיך גרישין פונאַנדערגעלאַכט. — היינטיגע צייטען! דערצעהלט מיצען אַנדערש אָט די קינדערשע באָבע־מעשיות...

דער געשפּרעך איז פאָרגעזעצט גע־וואָרען. זי האָט זיך געפיהלט בעליי־דיגט, וואָס גרישין גלויבט איהר נישט אויפ'ן וואָרט. ער אָבער האָט געלאַכט, האָט הוזק געמאַכט פון איהר און ענד־ליך האָט ער איהר פאָרגעשלאָגען אַנ־„אַמעריקאַנער וועט". אויב זי וועט ווירקליך דאָקומענטאַל איבערצייגען איהם, אַז זי איז אַ מיידעל, דאַן קען זי פערלאַנגען פון איהם אַלעס, וואָס זי וויל נאָר. ער האָט איהר נאָך רעקאָ־מענדירט זיינעם אַ בעקאַנטען „פּראָפעס־סאָר", וועלכער איז אַ גרויסער ספּע־ציאַליסט אויף די זאַכען. דאָס מיידעל האָט אָנגענומען דעם „וועט". זי איז אַוועק, אָבער נישט צו דעם „פּראָפעסאָר", נאָר אין אַ אַמבולאַטאָריע. דאָרט האָט מען איהר אונטערזוכט און אַרויסגע־געבען איהר אַ געהעריגע צייגניש.

ווען זי איז געקומען מיט'ן דאָקומענט צו גרישין'ען, האָט ער ווידער אָנגעפאַנ־גען צו פאָדערען ביי איהר, אַז זי זאָל בלייבען ביי איהם נעכטיגען. ער האָט איהר געזאָגט, אַז איצט איז שוין די זאַך גאַנץ אַנדערש. ער איז פערליבט אין איהר, און איז גרייט חתונה צו האָבען מיט איהר. ער איז גרייט אַרויס־צוגעבען איהר אַנ'אונטערשריפט, אַז ער שטימט איין אָפיציעל מיט איהר חתונה צו האָבען. ער האָט זיך גלייך אַוועקגעזעצט און אָנגעשריבען אַ צעטעל, אַז מאָרגען וועט ער מיט איהר אָפיציעל חתונה האָבען, און האָט זיך אונטערגעשריבען.

דאָס מיידעל האָט זיך אונטערגעגע־בען און זי איז סוף־כל־סוף פערבליבען ביי איהם נעכטיגען. אויף מאָרגען אין דער פריה, ווען זי איז אויפגעשטאַנען, האָט זי בעגעגענט דעם גלייכגילטיגען און קאַלטען בליק פון אַ פאַר פרעמדע, קאַלטע אויגען.

— נו, טוט זיך אָן — האָט גרישין געזאָגט — איך געה אַוועק. איך האָב קיין צייט נישט. איך מוז געהן צו דער אַרבייט...

זי האָט נאָך נישט פערשטאַנען, וואָס עס קומט דאָ אַזוינס פאָר און זי האָט פּרובירט אויס־טענה'ן זיך מיט איהם. גרישין אָבער האָט קאַלט געענטפערט, אַז עס איז נישטאָ וועגען וואָס צו רע־דען, אַז קיינער נעהמט נישט ערנסט, וואָס אַ מאַן רעדט און זאָגט צו אין אַ „מאָמענט פון ליידענשאַפט", און אַז אויב מ'זאָל חתונה האָבען מיט אַלע פרויען, מיט וועלכע מען קומט זיך אַמאָל צוזאַמען, וואָלט מען בעדאַרפט איינפיהרען אַ גאַנצען האַרעם. זי האָט זיך אַלאַז געטאָן צום טיש־קעסטעל, וואו עס זענען געלעגען די דאָקומענטען און דאָס צעטעלע, וואָס ער האָט איהר אין אַוועקנד אַרויסגעגעבען, אָבער די אַלע דאָקומענטען זענען פערשוואונדען פון דאָרט. גרישין איז געשטאַנען און גע־שמייכעלט מיט אַ קאַלטען, בייזען שמייכעל. זי האָט זיך צווייפעלט און האָט ערקלערט, אַז זי וועט נישט אַוועקגעהן פון דאָרט, ווייל זי האָט נישט וואוהין צו געהן און איהר מאַמע וועט איהר אַרויסטרייבען פון הויז, ווען זי וועט זיך דערוויסען וועגען אַלץ, וואָס עס האָט מיט איהר פּאַסירט.

— נו, אויב איהר וועט נישט אַוועק־געהן מיט גוטען, איז פאַראַהאַן אַ „דוואָר־ניק" און פּאָליציי! — האָט גרישין רוהיג געענטפערט.

זי האָט געקלאָגט, האָט זיך גע־שטעלט ביים טיר און ער האָט איהם נישט געוואָלט אַרויסלאָזען, האָט זיך געהאַל־טען פאַר זיין פאַלע, האָט זיך געבע־טען ביי איהם, אַז ער זאָל רחמנות האָ־בען אויף איהר, אָבער ער האָט איהר אָפּגעשטויסען אָן אַ זייט און איז אַרויס פון צימער. דאַן האָט זי געכאַפּט אַ מע־סער פון טיש און האָט זיך איבערגע־שניטען דעם האַלז. זי האָט זיך אָבער בלויז פערוואונדעט. דער דאָקטאָר, וועלכען מען האָט אַרויסגערופען פון שפּיטאָל, האָט שנעל איבערגעבונדען די וואונד און האָט איהר אָפּגעמינטערט. איצט האָט זי שוין בשום אופן נישט געקענט אין אַזאַ צושטאַנד פאָהרען אַהיים און זי האָט זיך אָפּגעזאָגט פון פאָהרען. זי האָט זיך געבעטען ביי גרי־שינ'ען, אַז ער זאָל כאָטש אויף איין מעת לעת איהר לאָזען זיין ביי איהם אין צימער, ביז וואַנען זי וועט זיך בערוהיגען און בעטראַכטען, וואָס ווייטער צו טאָן. גרישין אָבער האָט נישט געוואָלט שאַפען קיין „פּרעצעדענט". ער איז ווידער אַרויס און האָט געבראַכט צו פיהרען אַ פּאָליסמאַן.

די פּאָליציי האָט געמאַכט אַ פּראָטאָ־קאָל וועגען אַלץ, וואָס האָט פּאַסירט. עס האָט זיך אָנגעפאַנגען אַנ'אויספאָר־שונג און גרישינ'ען האָט מען צוגע־צויגען צום געריכט. ווען מען האָט איהם אַרעסטירט און ערקלערט, אַז מען וועט איהם משפט'ן, האָט ער געזאָגט, אַז איהם וואונדערט זעהר שטאַרק די בעציהונג פון דער סאָוויעטישער יוסטיץ צו די קליינבירגערליכע האַנדלונגען פון אַ פאָרשטעהערין פון די קרייזען, וואָס זענען פרעמד דעם קאָמוניסטישען יוגענד־פערבאַנד און דער רעוואָלוציע.

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט
27. אפריל 1927.

27
מיטוואך
כה
ניסן תרפ"ז

אפריל
זון-אויפגאנג 5.37
זון-אונטערגאנג 5,50
לענג פון טאג 12,13

לאנגטערמיניגע קרעדיטען פאר דער גרויס-אינדוסטריע.

און וואס וועט זיין מיט דער מיטעלער און קליין-אינדוסטריע?

אין די לעצטען טעג האט די „באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא" אנגעהויבען איהר טעטיגקייט אויפ'ן נייעם געביט — לאנגטערמיניגע הלואות פאר דער אינדוסטריע. די טעטיגקייט פון דער באנק אויף דעם דאזיגען געביט וועט אבער ארומנעהמען נאר די גרעסערע אונטערנעהמונגען, וואס קענען נעניסען אמוועניגסטענס פון א קרעדיט 300,000 זלאטיס אין גאלד. דערביי ווערט דער קרעדיט בעשטימט נאר פאר די דאזיגע פירמעס, וואס קענען פער'משכונ'ען זייערע גרונדשטיק (וואס ווערען אנגענומען אין 50 פראצ. פון דעם שאצונגס-ווערט) געביידעס (וואס ווערען אנגענומען אין 40 פראצ. פון זייער שאצונגס-ווערט).

הלואות קענען גענומען ווערען אויך קלענערע סכומים, אבער געניסען פון זיי קענען נאר די, וואס האבען אנ'אייגענעם פערמעגען צו פער'משכונ'ען: גרונדשטיק — 120,000 דאלאר געביידעס — 150,000 דאלאר אדער מאשינען אויף 180,000 דאלאר אדער געמישט פון אלע 3 ארט פערמעגענס. אזוי ארום וועלען פון די דאזיגע הלואות דערווייל קענען געניסען נאר די גרעסערע אינדוסטריעלער, וואס זייער אינווענטאר-פערמעגען בעטרעפט וועניגסטענס איבער א מיליאן זלאטיס. די אלע קלענערע וועלען דערווייל פון די לאנגטערמיניגע קרעדיטען פון דער באנק געניסען נישט קענען. די הלואות וועלען אויסגעצאהלט ווערען אין $7^1/_2$ פראצ. אבליגאציעס פון דער באנק, וואס וועלען איצט ארויסגעלאזען ווערען אויפ'ן מארק און פון דעם אבזאץ פון די דאזיגע אבליגאציעס, וועט זיין אבהענגיג די ענטוויקלונג פון דעם דאזיגען נייעם טעטיגקייט-געביט פון דער באנק.

לויט די בעשלוסען פון דער באנק, וועלען האבען פארצוג די מעטאלורגישען אינדוסטריע, אינסטימוציעס פון עפענטליכען געברויך (גאזאווניעס, עלעקטראווניעס א. א. וו.) פערשידענע לאנד אויסארבייטונגען אין די אינדוסטריע-צווייגען, וואס זענען פערבונדען דירעקט מיט דער מלוכה-פערטיידיגונג, אדער מיט דער פראדוקציע אויף עקספארט.

די דאזיגע אריגינעלע טאקטיק פון דער באנק, וואס איז דערווייל די איינציגע, וואס דארף קומען צו הילף דער אינדוסטריע מיט לאנגטערמיניגע קרעדיטען פערמעסט זיך די דאזיגע הילף צו שאפען נאר פאר דער גרויסער אינדוסטריע וועט אין לאדז בפרט אנטרעפען א גרויסע פערוואונדערונג. די גרויסע אינדוסטריע בעקומט דאך לעצטענס און האט יעדענפאלס די מעגליכקייט צו קריגען אין אויסלאנד דירעקטע קרעדיטען גרעסערע און קלענערע און יעדענפאלס אויף בעסערע בעדינגונגען ווי די קליינע, אדער מיטעלע אינדוסטריע. אויב די דאזיגע הילף איז א בעגרעניצטע, וואלט זי געדארפט אין דער ערשטער רייהע קומען צו די, וואס נויטיגען זיך אמשטארקסטען און וואס האבען נישט קיין אויסזיכטען צו בעקומען קרעדיטען פון אנדערע קוועלען.

לאדזער מסחר וועט האבען אויטאנאמיע ביים אימפארט.

פערזיכערונג פון האנדעלס-מיניסטעריום.

(ס) ווי מיר האבען שוין געמאלדען קומען איצט פאר אונטערהאנדלונגען צווישען האנדעלס-מיניסטעריום און די סוחרים-פעראיינען וועגען רעפארמירען די אימפארט פארשריפטען.

דער פרינציפיעלער פאסטולאט פון לאדזער סוחרים איז געווען אויטאנאמיע פאר לאדז אין א בעזונדערען בעצירק, וועלכער זאל האבען אויטאנאמיע אין געביט פון אימפארט.

דער דאזיגער פאסטולאט, ווערט איצט גרינדליך בעטראכט אין האנדעלס מיניסטעריום. די לאדזער סוחרים-פעראיינען האבען בעקומען די פערזיכערונג, אז דער דערמאנטער פאסטולאט וועט אינגיכען רעאליזירט ווערען.

קאשטשושקא-דענקמאל וועט פערטיג-ווערען איבער א יאהר.

(–) ווי בעקאנט וועט דעם 3-טען מאי ה. י. אין לאדז געלעגט ווערען דער גרונדשטיין פאר'ן דענקמאל פאר דעם העלד טאדעאוש קאשטשושקא. דער דענקמאל וועט געשטעלט-ווערען אויפ'ן פרייהייטס-פלאץ.

א זשורנאליסט האט בעזוכט דעם אטעליער פון סקולפטאר מיעטשיסלאוו לובעלסקי, וועלכער פיהרט אויס דעם דענקמאל.

דער ארטיסט לעגט אריין אין דעם נייעם קונסטשטיק זעהר פיל ארבייט. ער וויל אויספערטיגען א ווערק, וועלכעס זאל זיין געאייגענט פאר אזא שטאדט ווי לאדז.

דער דענקמאל וועט פערטיג ווערען דעם 1 אפריל 1928. דער טערמין פון דער אויפדעקונג פון דענקמאל איז אנגעלאנג שוין פון מאגיסטראט.

אומגליקען, אומגליקען פון אלע זייטען

ארונטערגעפאלען אונטער'ן טראמוואי. — בעפאלען דורך שכורים.

(–) געהט א יוד אין גאס און ווייסט נישט, ווער און וואס אונטער איהם געהט. א מאל איז עס א שיכור, א מאל גאר א — טראמוואי.

צוויי אזעלכע אומגעריכטע פארפאלען זענען געלטען געווען.

דער איינוואוינער פון פאלודניאווע 17, משה ברעם, 34 יאהר אלט, האט געפרובט דורכגעהן די גאס פון פעטריקאווער 24 צו נומער 21. איז פלוצלינג אנגעפאהרען דער טראמוואי נומער 12 און — גלייך ארויף אויף דעם יוד.

ברעם איז שווער פערוואונדעט געווארען אויפ'ן פנים און אויפ'ן גאנצען קערפער.

דער פערזאמעלטער המון האט זיך געווארפען אויפ'ן מאטאר-פיהרער און איהם געוואלט לינטשען.

ס'איז באלד אנגעקומען פאליציי און פאגאטאוויע. די פאליציי האט צוזאמענגעשטעלט א פראטאקאל. פאגאטאוויע האט דעם פערוואונדעטען ערטיילט די ערשטע הילף און אפגעפיהרט א היים.

*

אויף זגיערזשער גאס איז נעכטען דער איינוואוינער פון קילינסקי-גאס 31 אייזיק הורוויץ בעפאלען געווארען דורך 2 שיכורים, וועלכע האבען זיך אויף איהם געווארפען שלאגען.

פערבייגעהער האבען הורוויצ'ן אפגעראטעוועט פון שווערע קלעפ.

לאדזער פאבריקאנט געוואלט זיך פערווילען אין ווארשא

און נאר בעקומען אנגעבראכען די ביינער.

דער לאדזער פאבריקאנט קאראל ראזנער איז געקומען קיין ווארשא צוזאמען מיט זיין פרוי און איינגעשטאנען ביי דער פרוי'ס א שוועסטער אויף טשעפלא 7.

ה' ראזנער צוזאמען מיט זיין פרוי און שוועגערין האבען שפאצירט אין ווארשא און זענען שפעטער אריינגעגאנגען אין רעסטאראן „ווארסאוויא" (ניי-וועלט 5). אין רעסטאראן איז געווען גאר לעבעדיג: דער ארקעסטער האט געשפילט און דער עולם האט געטאנצט. צו דער פרוי ראזנער און די שוועסטער זענען אלע ווייל צוגעקומען הערן און איינגעלאדען צום טאנצען. דעם ה' ראזנער ווידער האט דאס נישט געשמעקט, ווייל, צוליב די אפטע איינלאדונגען פון זיין פרוי און שוועגערין האט ער נישט געקאנט טאנצען און געבליבען איינזאם...

אלע 3 זענען זיי ארויס פון רעסטאראן און צוגעגאנגען צו א „טאקסובקע", הייסענדיג זיך אפפיהרען אהיים.

עטליכע יונגעליים, וועלכע האבען אין רעסטאראן געטאנצט מיט די דאזיגע צוויי פרויען, האבען געמיינט, אז ה' ראזנער לאזט זיך אין גאס אריין מיט צוויי „דאמען" פון דער הפקר-וועלט, און זענען נאכגעלאפען אויף אנ'אויטאמאביל...

ווען דער ה' ראזנער איז אויסגעשטיגען פון אויטאמאביל און אנגעקלונגען ביים טויער, זענען די יונגעליים אראב פון אויטאמאביל און אנגעהויבען „פערשעפען" די פרויען.

עס איז ענטשטאנען אנ'אוואנטורע, בעת וועלכער ה' ראזנער האט בעקומען מיט שטעקענס. אויף זייגע געוואלדען איז אנגעקומען פאליציי און פערהאלטען די צוויי לוסטיגע פארשוינען, וועלכע האבען זיך ארויסגעוויזען פאר די בעאמטע אין פ ק. א., אנטאני סטאניעוסקי און סטאניסלאוו יוזעפאוויטש.

לאדזער בודזשעט

שוין איבערגעשיקט צום אינערן-מיניסטער.

(ס) די וואיעוואודזשווע האט שוין בעשטעטיגט דעם בודזשעט פון דער שטאדט לאדז און איהם איבערגעשיקט צום בעשטעטיגען דעם אינערן-מיניסטעריום.

די וואיעוואודזשווע האט נאר געמאכט איניגע בעמערקונגען וועגען די רעפרעזענטאציע-הוצאות פון לאדזער מאגיסטראט און געראטען דאס געלד צו פערנוצען אויף צו פערבעסערען די לאדזער בריקען.

קראנקען-קאסע.

צו גרויסע אדמיניסטראטיווע הוצאות,— צו דארף מען צאהלען דאפעלט פאר הויז-דינערשאפט.

(ס) די לעצטע לוסטראציע וואס איז אדורכגעפיהרט געווארען אין די קראנקען-קאסעס אין לאדזער וואיעוואודזשווע האט בעוויזען, אז די אדמיניסטראציע-הוצאות אין די דאזיגע קאסעס זענען צו גרויס. אין עטליכע ניי-געגרינדעטע קאסען דערגעהען די דערמאנטע הוצאות ביז 50 פראצענט פון דער איינקונפטס סומע.

* * *

(ס) בשעתו האט די קראנקען-קאסע גענומען געצאהלט פאר הויז-דינערשאפט דורך מארקעס, וואס זענען אויפגעקלעבט געווארען אויפ'ן פערזיכערונגס-ביכעל. איצט האבען א גאנצע רייהע ארבייטסגעבער בעקומען אויפפאדערונגען צו בעצאהלען פאר זייער הויז-דינערשאפט, נישט קוקענדיג אויף דעם, וואס אויף די פערזיכערונגס-ביכלעך זענען אויפגעקלעבט געווארען די ענטשפרעכענדע צאהל מארקעס.

שמעק-בריף

גענען א אפעריסט.

(–) די פאליציי האט ארויסגעשיקט שטעק בריף נאך אנטאני מאדאלינסקי וועלכער האט געוואוינט אין האטעל „קלוקאס". דער דאזיגער מאדאלינסקי האט אין פאביאניץ זיך ארויסגעגעבען פאר יאן בזעזינסקי, וועלכער וואוינט אויף סלאוויאנסקי, 18 און האט געזאמעלט געלד פאר כלומרשטע ארעסטירטע.

זיך געהאנגען

א נעהעוענער הויז-תירט.

(–) אנטאני אנדזיעווסקי 66 יאהר אלט אנ'ארבייטער פון קרושע און ענדער'ס פאבריק האט אין 1919 יאהר פערקויפט זיין הויז אין פאביאניץ פאר 3,000 דייטשע מארק און דאס געלט בעהאלטען. ביז פון זיי איז געווארען 25 זלאטעס. פון גרויס עגמת נפש האט ער אנגעהויבען טרינקען און נעכטען האט ער זיך אויפגעהאנגען אין זיין איינענער וואוינונג.

אין די אפטייקען.

היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(§) היינט מיטוואך דיזשורירען ביי-נאכט פאלגענדע אפטייקען: אנטאניעוויטש, (פאביאניצקא 50); כאנדזינסקי, (פיעטריקאווער 164); סאקאלעוויטש, (פזשעיאזד 19); רעמביעלינסקי, (אנדזשעיא 25); זונדעלעוויטש, (פיעטריקאווער 25); קאספערקעוויטש, (זגערזשער 54); טראקוקאווסקא, (בזשעזשינאער 56).

קליינער פעליעטאן.

ר' זאנוועלע האט דאס בעדעל זיינס צונעקעמט, די יופעצע טראגט ער נאך די יום-טוב'דיגע, די שטיוועלעך גלאנצען און פארפומירט איז ער מיט קארבאל. גאר וואזשנע אנגעקארבאליעט!

— וואס איז עס עפיס ר' זאנוועלע? ס'וויבט ליגט אין קימפעט? אדער מאזעלט אפשר איהנס מה נשתנה'ניק, ס'בן זקונים'ל?

— עי — זאגט ר' זאנוועלע — עי! מיין יורשג'ע האט שוין טאקיש מעהר נישט, וואס צו טון, ווי נאר זיך ליגען א יצרען מאנטאג און דאנערשטאג אין קימפעט אריין? וואס'אי, ס'פעהלען אויף דער וועלט אנדערע פערגעניגענס? און, ווידער, ס'מיזיניקעל מיינ'ס איז ב"ה בקו הבריאה — עסט, ווי נאך א תענית?

— היינט וואס זשע זענט איהר אזוי אויסגעצוואגען ר' זאנוועלע?

— וואס אויסגעצוואגען? און זי פרעגען עס נאך? - חידוש'ט זיך ר' זאנוועלע — זי האבען דאך פערציילט א מעשה אויף די צייטונג, אז דער מיניסטער פון די אינערען בויך צו קומען קיין לאדז, דער סקלאדקאווסקי ברויך צו קומען קיין לאדז מאכען א רעוויזיע פון די סאניטארע לאגע — נו, האב יעך מיך אין ארדענונג געבראכט. גיי פרעג קשיות און ענטפער דערנאך א תירוץ, אז די שעה, די רגע, זאל ב'שט קומען, ער קען קומען צופליהען פון אויבען מיט א ליפטפלאן, אדער ארויסקומען באקיצם מיט א רעסארע, און גיי דערנאך, פאלג מיר א גאנג, פערענטפער זיך, טו איהם אויפקלערען דלאמשנא טאק א גיע טאק, הלמאי אויף מיין גאס, וואו איך וואוין און אויף ענקער גאס וואו עסק וואוינט איז אין אוועגד א סוואנד, אדער פארוואס, א שטייגער, אז אין שטאט איז דא אזויפיל אפיטעקען און פארבעריימען — פארוואס קלעבט מען נישט איבער די פראנטען פון די לאדזער יודען און גוים?.. אדער פארוואס, א שטייגער, טוט זיך נישט א ביסעל אויספוצען אונזער אלטע שטאט? גיי פערציייל איהם א מעשה, אז ווען ס'איז גישמא אויף פאפע, ווערט מען ממילא א גאפע! היינט, פרעג איך איהן, ווער אט דער ביזוער פריץ, וואס קומט מארבע פנות עולם, און וואס פליהט ממעלה וממטה — עס וועלען הערען און זעהן?

יעך, זאנוועלע, בין אבער אויף דער וואך און כ'האמיר צוגעגרייט: כ'האב נאך אפילו דעם חמץ אין שטוב נישט אריינגעלאזט?..

צינד אבער, מיין איך, איז שוין די סכנה אדורך און איך קאן שוין זאגען — חדש ימינו כקדם; ווארום מ'פערציילט אויף די באהן, אז דער מיניסטער האט טאקיש געוואלט, שטארק געוואלט, נאר בשום אופן נישט געקאנט אריינקומען אין שטאט אריין —

דער סוואנד האט נישט דערלאזט!

אמן.

Dr. Z. Rakowski

ספעציאליסט פאר אוירען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען.
קאנסטאנטינאווסקא 9 טעלעפאן 27-81
אפרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אן אין לעמשניצע זגערושער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

Dr. med. **H. LUBICZ**

צעגעלניאנא 43, טעל. 41-82.
ספעציאליסט פאר חוים, מענערליכע און פאר-נעזר-שוואכע קראנקהייטען. 8-9
אין צוריקגעקעהרט.
היילונג מיט קווארץ-לאמפען (האר-אויספאל)
נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אוונט

קוויטעס פאַר אנגעקלאגטע און פער'משפט'ע

מוזען אנטשפּרעכן זייערע מאַטעריעלע מעגליכקייטען

דער הומאַניטאַרסטער פּרינציפּ פון דער היינטיגער שטראַף-פּראָצעדור איז אָהן אַ צווייפעל דאָס רעכט פון פער-משפּט'ן צו אַפּעלירען געגען אַרויסגע-טראָגענעם אורטייל צו דער צווייטער אינסטאַנץ.

און פאַקטיש, נישט אַלעמאָל גלויבט דעם ריכטער אויף דער געריכט-פער-האַנדלונג צוזאַמען-צונעמען אַזוי פיל זאַכליכע בעווייזען, אַז ער זאָל קאָנען מיט אַ רוהיג געוויסען דעם אַנגעקלאָג-טען פערמשפּט'ן. אין אַזעלכע פאַלען דעצידירען שוין דעם גורל פון אַנגע-קלאָגטען, ריינע פּסיכאָלאָגישע מאָמענ-טען, ווי למשל, זיין פערגאַנגענהייט, פיזיאָנאָמיע, הנלמוגג א.אַ.וו. זעלבסט פערשטענדליך, אַז דאָס איז אַ גאַנץ-עלאַסטיש און לייכט-וואַגיג מאַטעריאַל און דערויף צו בויען אַ בעשולדיגונגס-אורטייל איז זעהר ריזיקאַליש.

אַפט קאָן אַן'איינפאַכער טעות, אַ פאַטאַלער צופאַל, אָדער גאָר אַ פשוטע בייזוויליגקייט מצד וועמען ס'איז פון די פעראינטערעסירטע צדדים אַזוי בע-שווערען און פערפלאָנטערען די לאַגע פון אַנגעקלאָגטען, אַז ערשט דער צווייטען אינסטאַנץ גיט זיך קוים איין אויפ-צוויקלען דעם געהיימען קנויל, וואָס אַ גאַנצע רייהע סוביעקטיווע און אָביעק-טיווע אומשטענדען האָבען פערוועבט אַרום דעם פערמשפּט'ן.

איבריגענס בעווייזט אַפּילו די גע-ר כסט-פּראַקטיק, אַז מינדעסטענס 20 פּראָצ. פון די פערמשפּטע, אין דער ערשטער אינסטאַנץ, ווערען דורך דער צווייטער אַפּעלקנס אינגאַנצען פאַר אומשולדיג און בנוגע נאָכאַמאָל אַזוי-פיל, ווערען די אורטיילען בעדייטענד בעמילדערט.

וויבאַלד עס קאָנען זיך יאָ שוין טרע-פען געריכט-טעותים און דעם פער-משפּט'ן ווערט געגעבען די מעגליכקייט צו אַפּעלירען, דאַרף אַנגעווענדעט ווע-רען די ווייטגעהענדסטע פאָרזיכטיגקייט, אַז מען זאָל איהם דערוייל נישט צו-נעהמען זיין פערזענליכע פרייהייט.

און אין דעם פּרט איז די מאָדערנע יוסטיץ הומאַניטאַר:

בלויז אין אויסנאַהמס-פאַלען ווערט לגבי די בעשטראָפטע אַנגעוועגדעט אומבעדינגטען אַרעסט; מעהרסטענטייל קאָנען זיי אָבער פערבלייבען אויף דער פריי, ביז צו אַן'ענטגילטיגען אורטייל, אויב זיי טראָגען אריין אין געריכטס-רעפאָזיט אַ געוויסע קויציע.

נישט יעדער פעראורטיילטער איז ביכולת צו לייגען די געפאָדערטע סומע קויציע, אָדער האָט, ווער עס זאָל פאַר איהם גאַראַנטירען, מיט אַ היפּאָטעק פון אַן'אומבעוועגליך אייגענטום.

מוז אַזאַ איינער ווערען אָבגעריסען פון דער טעגליכער בעשעפטיגונג פון זיין פאַמיליע, קרובים און זיך וואַל-גערן חדשים-לאַנג אין תפיסות צווישען די פערדאָרבענסטע פערברעכער. וואָ-סערע פעראַנטוואָרטליכקייט טראָגט די געזעלשאַפט אויף איהר געוויסען, ווען די צווייטע אינסטאַנץ געפינט גאָר איין, אַז דער אַרעסטירטער איז גענצליך אומ-שולדיג און בעפרייט איהם פון יעדער שטראָף?

איינזעהענדיג אין דער שטראָף-פּראָצעדור דעם פּרינציפּ פון קויציעס איז געווען די אינטענץ פון געזעצגע-בער, אַז אַלע פער'משפּט'ע, אָהן אונ-טערשיד פון שטאַנד און קלאַס, זאָלען קאָנען געניסען פון דעם דאָזיגען חסד. ממילא מוז די הויך פון דער בעשטימ-טער קויציע ענטשפּרעכען נישט בלויז דער שאַרפקייט פון דראָהענדען אור-טייל, נאָר קודם כל די מאַטעריעלע מעגליכקייטען פון פער'משפּט'ען.

אגב איז דאָס נעהמען אַ הויכע קויציע, נאָך נישט קיין גענוגענדע גאַראַנטיע, אַז דער פער'משפּט'ער וועט זיך שטע-לען פאַר דער גערעכטיגקייט פון דער צווייטער אינסטאַנץ.

איבעריגענס האָט אַ הויכע קויציע פאַר אַ פערמעגליכען פער'משפּט'ען פערהעלטניסמעסיג די זעלבע בעדייטונג וואָס אַ קליינע — פאַר אַן'אָרימען.

די דערמאָנטע אומשטענדען דאַרפען בענומען ווערען אין אַכט פאַר בעשטי-מען אַ קויציע נישט בלויז נאָכ'ן אור-טייל, נאָר אויך בעת דער געריכטס-אויספאָרשונג.

י. אינפעלד.

די מאָסקווער אַרטיסטען פון „הבימה"

האָבען אויך אָנערקענט, אַז די שענסטע פאָטאָגראַפיעס. פאַר-טראַכטען ווערען קינסטלעריש אויסגעפערטיגט נור אין דעם — ערשטקלאַסיגען פאָטאָגראַפישען אַטעליער —

„PARISIENNE"

69 ברזשעזשינער 69

צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נומער 1.

מאַגיסטראַט ערלויבט נישט צו מאַכען אַן'עירוב.

אין סעפּטעמבער 1925 האָט די יודי-שע קהלה אין לאָדז זיך געווענדעט צום לאָדזער מאַגיסטראַט, אַז ער זאָל דערלויבען אויפצושטעלען סלופּעס אויף אדורכצופיהרען אַן'עירוב אין די עקען פון שטאָט.

דערויף האָט די קהלה-פערוואַלטונג איצט דערהאַלטען פון דער בוי-אָפּטיי-לונג ביים מאַגיסטראַט אַ תשובה, אַז נאָכ'ן בעהאַנדלען די דאָזיגע פראַגע און נאָכ'ן אויסהערען די מיינונגען פון די מאַגיסטראַטען אין די שטעט וואַרשאַ, קראקא, לעמבערג, פּויזען, ווילנע און קאַטאָוויץ האָט דער לאָדזער מאַגי-סטראַט בעשלאָסען די דערמאָנטע ווענ-דונג אָפּצוּוואַרפען.

ווי מיר דערוויסען זיך, וועט זיך די לאָדזער קהלה זיך נישט בעפרידיגען מיט דער דאָזיגער תשובה און וועט זיך ווענדען צו אַן'אַנדער אינסטאַנץ. די טעג זאָל אויך פאָרקומען ווענען דעם אַ פּריוואַטע בעראַטונג פון רעליגיעזע עסקנים.

אַ בלעכער אַראָפּגעפאַלען פון דאַך

(§) געלטען אין דער פריה האָט אויף אַגראָדאָוואַ גאַס פּאַסירט פאָלגענדער שוידערליכער פאַרפאַל.

אויפ'ן דאַך פון נומער 20 האָט גע-אַרבייט דער בלעכער קאַזשימיעזש סו-יעצקי, וועלכער האָט אין אַ געוויסען מאָמענט פערלוירען דאָס גלייכגעוויכט און אַראָפּגעפאַלען אויפ'ן ברוק. די פּאָגאָטאָוויע האָט דעם אומגליקליכען אָפּגעפיהרט אין שפּיטאַל.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטוואָרטען אויף יורידישע אַנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> ### קופּאָן.
> יורידישע אָפּטיילונג
> פון „נייעם פאָלקסבלאַט"
>
> בײַם דערלאַנגען אַן'אַנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן פון דער דאַטע פון טאָג, וועָן די אַנפראַגע ווערט אַריינגע-געבען. אויף אַנפראַגען אָהן קופּאָן וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.
>
> גילטיג דעם 27. אַפּריל 1927.

5306. אַ לעזער פון זגערזשער 25.

פּרינציפּיעל קאָן מען יעדען וואָס איז נאָך נישט אַלט קיין פולע 36 יאָהר אריינציהען אין רעגולערן-דינסט.

אַזוי ווי דאָס נישט אַריינגעצויגען ווערען פון אייער זוהן איז נישט געווען אָפּהענגיג פון איהם און אַזוי ווי ס'פּראַקטיצירט זיך נישט צו האַלטען אין די מיליטערישע רייען קיין אַלטע יאָהרגענג וועט וואַרשיינליך אייער זוהן גענומען ווער בלויז אויף רעקרוטסקע ווישקאָ-לעניע.

5307. גאָלדבערג פון אַגראָדאָוועַ.

איהר דאַרפט דערלאַנגען אַ בקשה אין אייער פּ. ק. או. אַז מען זאָל אייך נאָך אַמאָל קוואַליפיצירען. דאָס קאָן נאָר פאָרקומען דאַמאָלט, ווען אייער געזונד-צושטאַנד האָט זיך דורך דער צייט אַזוי בעענדערט, אַז די ערשטע קוואַליפיקאַ-ציע אַנטשפּרעכט שוין נישט אייער גע-זונדצושטאַנד. דעריבער מוזט איהר צו דער בקשה צולעגען אַ צייגניש פון אַ מיליטערישען אָדער רעגירונגס-דאָקטאָר.

5308. משה ג. פון קאָנסט. 28.

אויב אייער וואוינונג איז געגאַנגען פאַר דער מלחמה 350 רובל דאַרפט איהר צאָהלען פאַר'ן לעצטען קוואַרטאַל פון פּ. י. % 66 אָדער 153 זל. 62 גר.

און פאַר'ן ערשטען קוו. פון לויפענדען יאָהר % 72 אָדער 167 זל. 58 גר. אַזוי ווי דאָס דירה געלד בעטרעפט שוין איבער % 50 אָבער נאָך נישט קיין % 75 דאַרפט איהר נאָך צאָהלען מיליוויז פאַר די אויסגאָבען. לויט אונ-זער מיינונג איז גענוג % 3 ד. ה. 6 זל. 99 גר. אַ קוו. 2 צימער און קיך אָדער אַן'אַרבעטס לאָקאַל מיט 6-טע קאַט-עגאָריע צאָהלט דירה-געלד לויט איין און דעמזעלבען פּראָצענט-סאַץ.

5309. י. קנאָפּמאַן פון זאַוואַדזקאַ 33

5310. אַ לעזער פון פּולנאָצנאַ.

5311. אַ שט. לעזער פון פּאָמאָרסקאַ.

5312. ה. ג. פון קאָמיענגאַ 1.

5313. גאָלדבערג פון אַגראָדאָוועַ.

5314. אָלטערמאַן פון יערוזאָלימסקאַ 8

5315. פישעל פריימאַן.

5316. בירנצווייג פון פּאָמאָרסקאַ 2.

ווענען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונ-זער יוריסט אין רעדאַקציע טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג מיטברענגענדיג די צייטונג.

5317. אַ לעזער פון פּיעטרקאָווער ג.

אויב איהר האָט בעקומען קאַט. B אָרט 35 פון אוסטאַוו וועגען אַלג. מי-ליטער-דינסט, האָט די קאָמיסיע אָנער-קענט, אַז איהר זענט צייטווייליג צום אַקטיווען (מיליטער-דינסט נישט פעהיג. די אָדראָטשעניע האָט איהר אַלזאָ בע-קומען צוליב אייער קערפּערליכען דע-פעקט און נישט אין צוזאַמענהאַנג מיט דער דערלאַנגטע בקשה ווענען אַן'אָפּיעקונסטוואָ.

DR PRYBULSKI

זאַוואַדזקאַ 1, טעלעפאָן 38-25

דינערישע און האָר - הויט - קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוענד, דאַמען: פון 4—5 נאָכם.

נאָך וועגען דער אַפערע פון די ווילנער סוחרים.

אינפאָרמאַציעס פון דער דעלעגאַציע פון ווילנא.

(ס) נעכטען האָט דער סוחרים-פער-איין (פּיעטריקאָווער 73) בעקומען אַ רייהע אינפאָרמאַציעס פון דער דעלעגא-ציע פון פעראיין, וואָס ווילט אין ווילנאַ אין ענין פון דער אַפערע פון די ווילנער סוחרים בר. פונצקי.

די דעלעגאַציע איז אויפגענומען גע-וואָרען דורכ'ן ווילנער פּראָקוראָר, וועל-כער האָט צוגעזאָגט צו אונטערשטיצען די בעד אָהטע לאָדזער סוחרים.

אין אָנהויב האָט דער פּראָקוראָר פערלאַנגט פאַר אַרויסלאָזען אויף דער פריי דעם אַרעסטירטען פונצקי — 30 טויזענד זלאָטעס קויציע, אָבער שפּע-טער, האָט דער פּראָקוראָר גצהעכערט די קויציע ביז 100 טויזענד זלאָטעס. דער צווייטער שותף איז ענטלאָפען און די פּאָליציי האָט געשיקט נאָך איהם שטעק בריף

דער שאָך-טורניר אין לאָדז.

רעזולטאַט פון נעכטיגען טאָג.

דער נעכטיגער טאָג איז געווען גע-ווידמעט פאַר'ן אויסשפּילען די נישט פערענדיגטע פּאַרטיעס. ס'זענען געווען פאָלגענדע רעזולטאַטען:

קאַלסקי האָט געוואונען ביי לאַווסקין, ד"ר קאָן ביי קרעמערען, פרידמאַן (וואַרשא) ביי פרידמאַנען (לעמבערג), רעגאַדזינסקי ביי בלאַס'ן, קלעטשינסקי ביי כוואַיניק'ן, דאַביושעווסקי ביי בלאַס'ן.

פערשפּילט האָט: קאַלסקי ביי רע-געדזינסקי, הירשביין ביי פרידמאַן (וואַרשא), לאַווסקי ביי מאַקאַרטשין און הירשביין ביי כוואַיניק.

די פּאַרטיעס קאַלסקי — ד"ר קאָן קרעמער—לאַווסקי און מאַקאַרטשיק-רע-געדזינסקי האָבען זיך פערענדיגט אויף רעמי. די פּאַרטיע לאַווסקי-ד"ר טאַר-טאַקאָווער זענען ווידער געוואָרען אָפּ-געלעגט.

אַ חוץ דעם האָבען נעכטען געשפּילט יאַגעלסקי, וועלכער האָט געוואונען ביי לאַכ'ן די פּאַרטיען אַפּעל-פיינמעסער, ווינאַווער-סאַווין האָבען זיך פערענ-דיגט אויף רעמי. די פּאַרטיען פון ליבראַך-ד"ר שטייפער, געהער-פּאַל-קאָווסקי און רייזנער-באַרין זענען גע-וואָרען אָפּגעלעגט. פון די נישט פער-ענדיגטע פּאַרטיען איז אויסגעשפּילט געוואָרען רייזנער-ד"ר שטייפער אויף רעמי.

היינט שפּילען קרעמער-מאַקאַרטשיק, דאַניושעווסקי-קאַלסקי, ד"ר טאַרטאַקאָ-ווער-ד"ר קאָן, כוואַיניק - לאַווסקי, פרידמאַן (וואַרשא)-רובינשטיין, קלע-טשינסקי-בלאַס, פרידמאַן (לעמבערג)-הירשביין.

פון געריכט.

----

2 יאָהר טורמע פאַר כאַבאַר.

נעכטען איז אין קרייז-געריכט פאָר-געקומען דער פּראָצעס געגען די צוויי בעאַמטע פון אויספאָרשונגס-אַמט יוזעף דאָלענגאַ און וויטאָלד קוס פאַר נעהמען כאַבאַר. דאָס געריכט האָט פער'משפּט דאָלענגאַ צו 2 יאָהר טורמע און קוס'ן צו 6 חדשים.

פערהאַלטענערט די שטראָף.

בשעתו איז דער רעדאַקטאָר פון „לאָדזקי קוריער טשערוואָני" דאַניעלע-וויטש בעי'משפּט געוואָרען דורכ'ן לאָד-זער קרייז-געריכט פאַר צונעהמען זיך די קויציע פון קאָסיר ליכטער. דאַניע-לעוויטש איז בעהאַט ענטלאָפען און איז פערהאַלטען געוואָרען אויף דער פּויליש-ליטווישער גרעניק. דאָס קרייז געריכט האָט דאַניעלעוויטש'ן געהאַט פער'משפּט אויף אַנדערטהאַלבען יאָהר תפיסה. איצט איז דער פּראָצעס בעטראַכט גע-וואָרען דורכ'ן וואַרשאַווער אַפּעלאַציאָנס געריכט און די שטראָף איז פערקלע-נערט געוואָרען ביז אויף 1 יאָהר תפיסה. (אַטע)

קאָנצערט

פון ניקאָלאַי אָרלאָוו.

היינט טרעט אויף אין פילהאַרמאָניע זאַל דער וועלט-בעריהמטער פּיאַניסט ניקאָלאַי אָרלאָוו.

דער קינסטלער וועט אויספיהרען אַ רייהע פּערל פון שוּבערט, רימסקי-קאָר-סאַקאָוו, שאָפּען און אַנד.

מעלדונגען.

אָוענד-שול ציגעל-גאַס 26.

ביז מיטוואָך ד. 4 מאַי ווערען אָנגענומען נייע שילער אין אַלע קלאַסען.

ס'ווערט געעפענט אַ נייע אַנאַלפאַבעטען-גרופּע. דער שכר-לימוד בעטרעפט 2 גילדען אַ חודש.

830

איינשרייבען זיך קאָן מען אין דער קאַנצע-לאַריע פון דער שול (ציגעל-גאַס 26) יעדען טאָג פון 8 ביז 9 אין אָוענד.

Miejski Kinematograf Oświatowy

Wodny Rynek.

היינט און פאָלגענדע טעג!

פאַר דערוואַקסענע און יונגענד!

„דער גנב פון באַגדאַד"

(Złodziej z Bagdadu)

מיט DONGLAS FAIRBANKS אין דער הויפּטראָלע.

פאַר יונגענד: פאַר יונגענד:

„אין דער פער'כשופ'טער געגענד".

דאַנקזאַגונג.

דערמיט דריק איך אוים מיין הערצליכען דאַנק דעם ה' ד"ר באַנאַש פון דער קראַנקען-קאַ-סע פּעטריקאָווער 17, פאַר זיין זאָרגפעלטיגע און גוטע היילונג, וואָס האָט פּראָוואָצירט, אַז ער האָט מיר אָהן אַן'אָפּעראַציע אַראָפּגענומען אַ שטיין פון די נירען. דאַנקענדיג איהם דערפאַר ווינש איך איהם ווייטערדיגען ערפאָלג לטובת דער מענשהייט.

819

מיכאל ריבען, שוו. יאַקובאַ 7.

אַ קוואַליפי-צירטער דעקאַטעזירער

ווערט זאָפאָרט געזוכט ביי זאַבינאַוסקי, פּיעטרקאָווער 260.

824

יודישע פּרנסות אין אַרגענטינא.

ווי אַזוי לעבט דאָרט אַן'אַרבייטער? — די סאָציאַלע און עקאָנאָמישע לאַגע.

כדי בולט צו קענען זיך פאָרשטעלען די לאַגע פון'ם אַרבייטער אין אַרגענטינאַ איז נישט איבריג זיך צו בעקענען מיט דער סאָציאַלער לאַגע זיינער.

קיין גרויסע אינדוסטריע איז אין אַרגענטינאַ, פאַרלויפיג, נישטאָ און ממילא קענען שוין אויך נישט זיין קיין שטאַרקע פראָפעסיאָנעלע אַרבייטער-אָרגאַניזאַציעס. אין די יענע איינצעלנע אינדוסטריע-צווייגען אין וועלכע עס האָט זיך יאָ אָנגעהויבען אַ נאַציאָנאַלע פּראָדוקציע, עקזיסטירען יאָ פעראיינען, וועלכע זענען אָבער דאָך נישט גענוג שטאַרק אויסצוקעמפען פאַר'ן אַרבייטער בעסערע עקאָנאָמישע בעדינגונגען.

דער ניי-אָנגעקומענער, פיהלענדיג, אַז אויב ער וועט מאָרגען נישט אַרבייטען וועט ער נישט האָבען אויף קיין מיטאָג, וועט זעלבסטפערשטענדליך, נישט וואַרטען אין דער רייהע פון'ם פּראָפעסיאָנעלען פעראיין, ווי קלאַסען-בעוואוסטזיניג ער זאָל נישט זיין. די אַרבייטס-געבער נוצען-אויס די דאָזיגע לאַגע און אַזוי-אַרום ווערען סיי די אַלטע סיי די ניי-אָנגעקומענע אַרבייטער שטאַרק עקספּלאָאַטירט.

קיין סאָציאַלע געזעצגעבונג איז לחלוטין נישטאָ. הגם אָפיציעל הייסט עס, אַז אין אַרגענטינאַ עקזיסטירט אַ אַכט שעה'דיגער אַרבייטס-טאָג, איז דאָס אין דער פּראַקטיק נאָר אַ רשות נישט קיין חוק.

דער גרעסטער כאָאָס די גרעסטע אויסנוצונג הערשט אין דער הינזיכט ביי די האַנדעלס-אָנגעשטעלטע אין אַלע בראַנזשען און ביי די פריזירער. ניין, צעהן און אַפילו צוועלף שעה אַרבייט זענען דאָרטען פון די געוועהנליכע ערשיינונגען.

אַלע אַרבייטער, אַן'אויסנאַהם זענען טאָג-אַרבייטער. דאָס וויל זאָגען, אַז קיינער פון זיי איז נישט זיכער פאַר'ן מאָרגען. דאָס דאָזיגע ווערט טאַקי דורך די אַרבייט-געבער ברייט אויסגענוצט.

אַרבייטער ווערען אָפּגעזאָגט חדשים לבקרים אָהן דער קלענסטער קינדיגונג. האַלבע טעג אַרבייטען זענען פון די נאָרמאַלע ערשיינונגען. קיין קראַנקען-קאַסעס זענען נישטאָ, קיין סטראַכירונג פון אַרבייטער אויך נישט.

די עקאָנאָמישע לאַגע פון'ם אַרבייטער איז צוליב דעם אַלעמען שטענדיג נישט קיין גלענצענדע און קיינמאָל נישט קיין געזיכערטע.

דורך פערשידענע הינטער-קוליסען-פּאָליטיק און כאַבאַר, גיט זיך שטענדיג איין די אָנהענגער פון די אונטערנעה-מונגען צו צעברעכען די אחדות פון די שטרייקענדע און אַרויסרופען צום לע-בען, נייע פּראָפעסיאָנעלע אָרגאַניזאַציעס וועלכע פעררואַטען די פריהערדיגע.

עס לוינט זיך נאָך אָפּצושטעלען אויף די פאַכען אין וועלכע, די יודישע אַר-בייטער זענען אַם מייסטען פערטרע-טען.

מעבעל סטאָלאַרעס. מאַטראַ-צען-אויסאַרבייטונג און פּאָלי-טורשטשיקעס.

אין די דאָזיגע פאַכען זענען יודען אַמשטאַרקסטען פערטרעטען און האָבען נישט שלעכט פערדינט די לעצטע פאַר יאָהר. היינט אָבער הערשט אויף דעם דאָזיגען געביט אַ געוואַלדיגער קריזיס און די אַרבייטער ווערען מורא'דיג עקספּלאָאַטירט. נישט קליין איז אויך די אַרבייטסלאָזיגקייט און דער פּראָ-פעסיאָנעלער פעראיין איז צובראָכען.

שוסטער-אַרבייטער און שטעפּער.

די ערשטע פערדינען זעהר שלעכט. דאָס לאַנד ווערט פערוואָרפען מיט אויסלענדישע שיך און די מאַך פאַבריקען וואָס זענען דאָ אַרבייטען איבער-הויפּט אויס מעכאַנישע. די אַרבייטס-לאָזיגקייט איז שטאַרק. ווען אַ שוסטער האָט 3-4 טעג אַרבייט אין דער וואָך איז דאָס גוט. דאָס זעלבע קען געזאָגט ווערען בנוגע די שטעפּער. קיינער פון זיי האָט נישט קיין סטאַבילע אַרבייט אויסער פאַר דעם סעזאָן. דאָס פער-דינסט סיי פון די צווייטע, דאַן ווען זיי האָבען אַרבייט איז צוויי דאָלאַר אַ טאָג. זעלבסטפערשטענדליך, אַז אַפילו ווען מען זאָל רעכנען, אַז די בעשעפ-טיגונג איז אַ שטענדיגע מאַכט עס אויך אין דורכשניט נישט אויס קיין צוויי דאָלאַר, ווייל מען דאַרף אַראָפּרעכענען פאַר זונטאָג און חגאות, טעג פאַר וועלכע מען צאָהלט נישט, און דורכ-שניטליך וועט דאָס אויסמאַכען איין דאָלאַר מיט פיר און זיבציג סענט.

שניידער אַרבייטער

אין דער קאָנפעקציע בראַנזשע זע-נען גאָר פערהאַן לוין-אַרבייטער. זעלבסטפערשטענדליך, אַז דאָ, מעהר ווי ערגעץ אַנדערש קען האָבען פּלאַץ עקספּלאָאַטאַציע. מען מוז אויך האָבען דערצו אַ אייגענע מאַשין. אַזאַ אַרביי-טער מאַכט דאָך אַ לעבען, אָבער כמעט שטענדיג ביי אַ אַרבייט פון צעהן ביז פערצעהן שעה טעגליך.

בעסער איז שוין מיט גוטע שניידער און צושניידער. דער דאָזיגער, אויב ער קריגט אַרבייט (מעהרסטענטייל קריגט ער זי) פערדינט ביי אַ אַכט-שעה'דיגען אַרבייטס-טאָג ביז פיר דאָ-לאַר. עס מוז אָבער נאָכאַמאָל אונטער-שטראָכען ווערען, אַז דער אַרבייטער מוז זיין אַ ערשטקלאַסיגער.

פריזירער.

אָרדענען זיך איין נישט שלעכט. דאָס הייסט אויך דאָ איז ווייט פון גליקען. אָבער מען דאַרף נישט לאַנג זוכען קיין אַרבייט. אומבעדינגטער 10 שעה'דיגער אַרבייטס-טאָג און ערב זונטאָג אָדער ערב חגה צוועלף שעה. עס ווערט גע-צאָהלט חודש'ליך, דורכשניטליך, פופציג דאָלאַר און פון טרינק-געלד קומט אויך צו אַ צעהן פופצען דאָלאַר.

וועבער.

אין דעם דאָזיגען פאַך איז די זעלבע גרויסע עקספּלאָאַטאַציע און לעצטענס אויך אַ אַרבייטסלאָזיגקייט.

שמידען.

קוואַליפיצירטע אַרבייטער פון דעם פאַך פערדינען פון צוויי ביז דריי דאָ-לאַר טעגליך. זעלבסטפערשטענדליך, אַז אויך דאָ מוז מען רעכנען אויף דעם, אַז די אַרבייט איז דאָ נישט אויף קיין קיילעכיגען יאָהר.

דרוקער און זעצער.

אַם ערשטען מוז דערמאָהנט ווערען, אַז דער אַרבייטער — פון דאָזיגען פאַך מוזען קענען די שפּראַך. דאָס וויל זאָ-גען, אַז אַזאַ פאַכמאַן ווען ער וויל עמיגרירען מוז לכתחלה אויסרעכענען, אַז דאָס ערשטע האַלבע יאָהר אָדער נאָך מעהר וועט ער זעהר ווייניג אָדער לחלוטין נישט פערדינען.

צווייטענס מוז מען געדענקען, אַז די דרוק-טעכניק שטעהט אין אַרגענטינאַ ווי בכלל אין די דרום-אַמעריקאַנער לענדער זעהר אויף אַ הויכען ניוואָ, אַזוי אַז זי דערגרייכט ביז קונסט.

אויב דער פעראינטערעסירטער איז צוגעפּאַסט צו די אויבענדערמאָהנטע צוויי בעדינגונגען קען ער קריגען אַר-בייט און פערדינען אויף צוויי דאָלאַר אַ טאָג. לינאָטיפּיסטען זעלבסטפערשטענד-ליך מעהר.

די זעלבע אַרבייטער אין יודיש, קיין גרויסע נאָכפראַגע אויף אַזעלכע איז נישטאָ, אָבער עס הערשט אויך נישט קיין אַרבייטסלאָזיגקייט. מען פערדינט דאָס זעלבע. דאָגעגען לינאָטיפּיסטען האָ-בען נישט קיין שטענדיגע אַרבייט, מחמת עס איז לעצטענס דאָ אַ איבערפלוס פון ספּעציאַליסטען אין דעם פאַך.

פריוואַט-אַרבייטאַרינס.

די דאָזיגע בעשעפטיגען זיך הויפּט-זעכליך ביי נעהען ביי טריקאָטאַזש און ביי וויקלען צוקערקעס.

דער דורכשניטליכער פערדינסט פון אַזאַ אַרבייטערין איז פון א דאָלאַר ביז אַ דאָלאַר צוואַנציג טעגליך. אויך דאָ פונקט ווי אין מענער פאַכען איז נישטאָ קיין סטאַבילע אַרבייט. אָבער אַ פריילין אַליין פערדינט דורכשניטליך דורכ'ן יאָהר אַזוי פיל, וויפיל זי דאַרף האָבען אויף צו לעבען בצמצום.

ש. בערמאַן.

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

נור אויף אַ קורצע צייט!

גאַסט-שפּילען

פון 1-טן וואַרשאַווער יודישען מיניאַטור-טעאַטער

„אַזאַזעל"

פון שבת, דעם 30-טען אַפּריל 9 אַ זייגער אין אָוונט

פּרעמיערע! צום ערשטען מאָל אין לאָדז! פּרעמיערע!

דאָס גרויסע

4 פּראָגראַם 4

קאָנפערענסיער: א. נאַדיר.

קינסטל. לייטונג: טעאַ אַרדישעווסקאַ — ליטעראַרישע „ משה בראָדערזאָן — מוזיקאַלישע „ הענעך קאָן

דעקאָראַטיווע לייטונג: פריץ קליינמאַן — כאָרעאָגראַפיע: אַלאַ לילית — דירעקציע: י. דאַנציגער

בילעטען שוין צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע-זאַל.

די, וועלכע אַזעוו האָט פערראַטען.

בעאַרבייט פאַר'ן „נייעם פאָלקסבלאַט" לויט פערשידענע מאַטעריאַלען פון ל. בראַנט.

(59

דער פּראָצעס האָט אָבער אָנגענומען אַ גאַנץ אַנדערע ווענ-דונג, ווי דאָס האָט ערוואַרט די רוסישע רעגירונג. די פראַנצוי-זישע פּרעסע, [illegible] און אַפילו דאָס געריכט האָבען זיך געשטעלט אויף דער זייט פון די רעוואָלוציאָנערן. [illegible] מיליטערן (וועלכער איז נאָך'ן וועלט-קריג געווען פּרעזידענט פון דער פראַנצויזישער רעפּובליק) האָט געפאָדערט, אַז דאָס געריכט זאָל צוציהען צו פעראַנטוואָרטליכקייט אויך ראַטשקאָווסקי'ס אַגענט, דעם פּראָוואָקאַטאָר לאַנדעזען. די דאָזיגע פאָדערונג איז שטאַרק אונטערשטיצט געוואָרען דורך דער פּרעסע. לאַנדעזען'ען איז אָבער אַ דאַנק דער הילף פון דער פראַנצויזישער פּאָליציי געלונגען צו ענטלויפען. דאָס געריכט האָט די רעוואָלוציאָנערן פער'משפט צו 1 — 2 יאָהר טורמע און לאַנדעזען'ען אונטער די אויגען — אויף 5 יאָהר תפיסה.

לאַנדעזען איז פאַר זיין טעטיגקייט גוט בעלוינט געוואָרען פאַר דער רוסישער רעגירונג. אַלעקסאַנדער III האָט איהם ער-לויבט צו ענדערען זיין פאַמיליען נאָמען העקעלמאַן אויף האַר-טינג, און ער האָט בעקומען אַ פּאָסטען אַלס לייטער פון דער רוסישער פּאָליטישער פּאָליציי אין בערלין. ראַטשקאָווסקי האָט אַפילו פאַר איהם אויסגעפּועלט ביי דער פראַנצויזישער רע-גירונג אַן אָרדען פון עהרען-לעגיאָן.

די פערזאָן און די פּראָוואָקאַטאָרישע טעטיגקייט פון לאַנדעזען — האַרטינג'ען איז ביי בורצעוו'ן געווען איינע פון זיינע ערשטע ערפאַהרונגען אויפ'ן געביט פון די פּראָוואָקאַציע-מעטאָדען, וועלכע די רוסישע אָכראַנע פלעגט אָנווענדען און פון קאַמף געגען די דאָזיגע מעטאָדען. אַרבייטענדיג איבער דעם אַרויסגעבען פון היסטאָרישען זשורנאַל „בילאָיע", פערטיפענדיג זיך אין די היסטאָרישע מאַטעריאַלען, דאָקומענטען און אַרכי-ווען, האָט בורצעוו וואָס ווייטער אַלץ מעהר זיך פעראינטערע-סירט מיט דער ראָל פון פּראָוואָקאַציע און פּראָוואָקאַטאָרען אין דער געשיכטע פון דער רוסלענדישער רעוואָלוציאָנערער בעוועגונג. דער אינטערעס איז בעזונדערס בייאיהם געוואָרען נישט נאָר אַ היסטאָריש-וויסענשאַפטליכער, נור אַ פּראַקטישער: אויס-צוגעפינען די מיטלען און אופנים, ווי אַזוי צו פּאַראַליזירען די טעטיגקייט פון דער אָכראַנע, ווי אַזוי אויסשעדליך צו מאַכען די פּראָוואָקאַטאָרען, וועלכע האָבען ווי אַ געדיכטע שפּינוועבס אַרומגענומען די רעוואָלוציאָנערע בעוועגונג.

דערצו איז נויטיג געווען אַריינצודרינגען אין די געהיימע ווינקעלעך פון דער אָכראַנע. דאָס איז געווען אַן'אומגעהויער שווערע, ריזיקאַלישע און געפעהרליכע אויפגאַבע. בורצעוו האָט גענומען שליסען בעקאַנטשאַפטען מיט פערזאָנען, וועלכע זענען געשטאַנען נאָהענט צו דער אָכראַנע און אָנקניפּען בעציהונגען מיט בעאַמטע פון דער פּאָליציי גופא. די דאָזיגע אַרבייט האָט געמוזט געפיהרט ווערען מיט דער גרעסטער פאָרזיכטיגקייט און ביים בעדינג פון שטרענגסטער קאָנספּיראַציע. בורצעוו האָט ווי שפּאַצירט אויף אַ שמאָלער לאַט איבער אַ טיפען תהום. איהם האָט געדראָהט אַ געפאַהר פון ביידע זייטען, פון איין זייט האָ-בען זיינע בעציהונגען מיט דער אָכראַנע און איהרע אַגענטע געקאָנט בעקאַנט ווערען אין די קרייזען פון די רעוואָלוציאָנע-רען און — ביי די בעדינגונגען פון אונלעגאַלער אַרבייט — אַרויסרופען חשדים, וואָס האָבען געקאָנט ווערען אויס'ן העכסטען גראַד געפעהרליך פאַר בורצעוו'ן אַליין. פון דער אַנדערער זייט איז פאַר איהם געשטאַנען די סכנה צו ווערען אַ קרבן פון דער אָכראַנע און פון די אַגענטען, וועלכע האָבען איהם איגנאָר-מירט. די אָכראַנע האָט געקאָנט פרובען — און זי האָט עס טאַקע געטון — צו מאַכען איהם, בורצעוו'ן פאַר אַ געוואַרקצייג אין איהרע הענד, געבען איהם פאַלשע אינפאָרמאַציעס און אַזוי אַרום פערפּלאָנטערען איהם אין אַ נעץ פון פיקטיווע ענט-דעקונגען, וואַרפען שאָטענס אויף אונשולדיגע פערזאָנען און דורך בורצעוו'ן אַריינברענגען אַ דעמאָראַליזאַציע אין די רייהען פון די רעוואָלוציאָנערען.

די אָכראַנע האָט אויך געקאָנט אויסנוצען די בעציהונגען מיט בורצעוו'ן, כדי דורך איהם צו קומען אויף די שפּורען פון פערזאָנען און אָרגאַניזאַציעס, מיט וועלכע ער איז געווען פערבונדען און אין אַ געהעריגען מאָמענט אַרויפלעגען איהר האַנד סיי אויף איהם, סיי אויף אַנדערע.

אין די בעציהונגען מיט דער אָכראַנע האָט בורצעוו גע-האַט גובר צו זיין פערשידענע טעכנישע שוועריגקייטען. איהם זענען נויטיג געווען מאַטעריאַלען פון די געהיימע פּאָליציאישע אַרכיווען, דערצו האָט ער געשלאָסען בעקאַנטשאַפטען און אויף אַלערליי אופנים זיך געשפּעלט אין קאָנטאַקט מיט בעאַמטע פון די אַרכיווען, וועלכע האָבען איהם, אונטער אַ גרויסער ריזיקע פאַר זיך אַליין און פאַר בורצעוו'ן, אַרויסגעגעבען דאָקומענטען אויף דורכצוזעהן און צו מאַכען קאָפּיעס. די טעכניק פון דער דאָזיגער אַרבייט איז נאַטירליך געווען פערבונדען מיט אויסער-געוועהנליכע שוועריגקייטען. בורצעוו האָט געמוזט מיט אַלע מיטלען אָפּהיטען די קאָנספּיראַציע פון די פערזאָנען, וועלכע האָבען איהם אין דער אַרבייט מיטגעהאָלפען. ביי דער אַרבייט, אַ שפּיגער, איבער דער דעמאַסקירונג פון געוועזענעם שליסעל-בורגשען סטאַראָדוואָרסקי (די אַרבייט האָט בורצעוו געפיהרט פאַראַלעל מיט דער ענטדעקונג פון אַזעוו'ן) האָט בורצעוו מיט דער הילף פון אַן'אַרכיוו-בעאַמטען אַרויסבעקומען גאַנצע בענדער געהיימע דאָקומענטען, וואָס האָבען געהאַט אַ שייכות צו די שליסעלבורגער בכלל און צו סטאַראָדוואָרסקי'ן בפרט. די בענ-דער האָט ער יעדעסמאָל אַרויסבעקומען אויף אַ קורצע צייט, און אין פערלויף פון געצעהלטע טעג האָט ער געמוזט די דאָ-קומענטען דורכזעהן און מאַכען די נויטיגע אויסצוגען, איהם האָט דערביי געהאָלפען אַן'אָנגעזעהענער פּעטערבורגער אַדוואָ-קאַט און זיין פרוי, ביי זיי אין וואוינונג זענען די מאַטעריאַ-לען אויסבעהאַלטען געוואָרען און די פרוי פון'ם אַדוואָקאַט האָט געמאַכט די נויטיגע קאָפּיעס.

אַזעלכע זאַכען האָבען געמוזט געהאַלטען ווערען אין דער שטרענגסטער קאָנספּיראַציע, און אַפילו בעת די געריכטס פער-האַנדלונגען פון די רעוואָלוציאָנערען אין אויסלאַנד ביים בע-טראַכטען די פּראָצעסען פון דעם אָדער יענעם פּראָוואָקאַטאָר, האָט בורצעוו נישט בעהאַלטען פאַר מעגליך צו ענטפּלעקען די נעמען פון די פערזאָנען, וועלכע האָבען איהם געהאָלפען ביי דער אַרבייט און האָבען געקאָנט בעשטעטיגען זיינע בעשולדי-גונגען, ער האָט דעריבער נישט תמיד געקאָנט — סיידען שטע-לענדיג אין סכנה זיינע מיטהעלפער — אונטערשטיצען זיינע בעשולדיגונגען מיט די געהעריגע קרעפטיגע און איבערצייגענ-דע אַרגומענטען.

לאָווירענדיג אַזוי אַרום צווישען סכנות פון ביידע צדדים — פון דער אָכראַנע און פון די רעוואָלוציאָנערען, זייענדיג אויס-געשטעלט צו פאַלען אַ קרבן פון דער פּאָליציי און צו פערלי-רען דעם גוטען נאָמען ביי די רעוואָלוציאָנערען, האָט בורצעוו בעוויזען אויפצוטון אויף דעם געביט פון רעמאַסקירען פּראָוואָ-קאַטאָרען אַ גרויסע אַרבייט. איינס פון די גלענצענדסטע קאַפּיט-לען אין דער דאָזיגער טעטיגקייט פון בורצעוו'ן איז געווען די דעמאַסקירונג פון אַזעוו'ן.

(פאָרטזעצונג קומט)

די אַרבייטסלאָזיגקייט אין ארץ-ישראל מוז בעקעמפט ווערען!

די בעדייטונג פון די לעצטע בעראַטונגען פון אַלוועלטליכען ציוניסטישען עקזעקוטיווע.

לאָנדאָן, (י.ט.א.) אין לעצטען נומער פון אָפיציעלען אָרגאַן פון ציוניסטישען עקזעקוטיוו „ניו דזשודיע" (ניי-יהודה) געפינט זיך אַן אָפּשאַצונג פון די לעצטע בעראַטונגען פון עקזעקוטיוו, וואָס זענען נישט לאַנג פאָרגעקומען אין לאָנדאָן. צווישען אַנדערן ווערט דאָרט געזאָגט:

„זייט אויגוסט חודש האָבען זיך פערזאַמעלט צום ערשטען מאָל אין לאָנדאָן אַלע מיטגלידער פון עקזעקוטיוו און די ציוניסטישע פינאַנץ-אינסטיטוציעס, כדי זיך בעראַטען צוזאַמען מיט׳ן פּרעזידענט פון דער אָרגאַניזאַציע וועגען די וויכטיגסטע אויפגאַבען אין ארץ-ישראל און דער ציוניסטישער בעוועגונג. אין משך פון די לאַנגע און ערנסטע בעראַטונגען איז קלאָר געוואָרען, אַז די לאַגע אין ארץ ישראל איז נאָך אייגענטליך נישט בעאונרוהיגענד, זי קאָן אָבער ווערען זעהר ערנסט אויב עס וועלען נישט אָנגעווענדעט ווערען דרינגענדע ענערגישע הילפס-מיטלען.

עס מוז אויבעדינגט בעקעמפט ווערען די אַרבייטסלאָזיגקייט, וואָס איז דער קוואַל פון נויט אין לאַנד. ווען די איינקונפטען פון קרן-היסוד וואָלטען בעהעריג געשטיגען וואָלט מען לייכט געקענט אויסמיידען די שווערע פאָלגען פון קריזיס אין ארץ ישראל. זייט אָבער די רעוויזיאָניסטען און אַנדערע גרופּירונגען האָבען אַריינגעבראַכט אַ צומישונג אין די ציוניסטישע רייהען איז אונטערגעגראָבען געוואָרען דער אויטאָריטעט פון דער צענטראַלער אַנפיהרערשאַפט און די ווענדונגען פון עקזעקוטיוו געפינען נישט דעם געהעריגען אָפּקלאַנג. הגם די הכנסות פון קרן-היסוד האָבען זיך לעצטענס פערגרעסערט, דאָך קענען זיי נישט בעפרידיגען די איצטיגע בעדערפעניסען.

דער עקזעקוטיוו האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער דעפיציט פון דער אָרגאַניזאַציע האַלט אין איין שטייגען. די געוועהנליכע אויסגאַבען האָט מען געמוזט קירצען, כדי צו פערגרעסערן די אויסערגעווענליכע הוצאות און אונטערשטיצע די אַרבייטסלאָזע. דער עקזעקוטיוו האָט זיך בעמיהט צו שאַפען די נויטווענדיגע געלד-מיטלען. אין דער דיסקוסיע זענען בעריהרט געוואָרען פיל פּראָבלעמען פון דער אַלגעמיינער פּאָליטיק, דער סיסטעם פון דער ארץ-ישראל אַרבייט און די אונטערשידען צווישען פערשידענע גרופּירונגען. צוליב דעם, וואָס דער עקזעקוטיוו האָט זיך געמוזט פערנעהמען מיט די דרינגענדסטע פראַגען זענען די פּלענער פון דער צוקונפטיגער אַרבייט איבערגעשיקט געוואָרען אין אַ ספּעציעלער קאָמיסיע, וואו זיי וועלען בעטראַכט ווערען.

די דאָזיגע קאָמיסיע וועט אויך גענוי אויספאָרשען די לאַגע אין ארץ-ישראל. דאָס נויטיגסטע איז געווען צו שאַפען אַ רעאַלען פּלאַן פון עפענטליכע אַרבייטען, וואָס זאָלען קענען פערטרעטען דעם ביז-איצטיגען סיסטעם פון אַרבייטער-שטיבע. דער עקזעקוטיוו האָט מיט פרייד אויסגעהערט דעם בעריכט פון ד״ר ווייצמאַן אין אַמעריקאַ, וואָס האָט אַלעמען ערמוטיגט. ד״ר ווייצמאַן איז זעהר אָפּטימיסטיש געשטימט אין בעצוג צו דער ענטוויקלונג פון דער ציוניסטישער טעטיגקייט אין אַמעריקאַ. די גרעסטע שטערונגען זענען שוין בעזייטיגט געוואָרען. דער אָבמאַך וועגען דער „יודישער אַגענץ" וועט האָבען אַ גרויסע בעדייטונג. די צאָהל יודען וואָס זענען פּראָאינטערעסירט מיט דער ארץ-ישראל אַרבייט וואַקסט. די דאָזיגע ערשיינונג איז נאָך מעהר דערפרייהענדער דערמיט, וואָס גלייכצייטיג ווערט אין אַמעריקאַ אָפטמאָל קריטיקירט די פּאָליטיק פון דער ארץ-ישראל רעגירונג ווי אויך די אַרבייטס-מעטאָדען אין ארץ ישראל.

ירושלים — די הויפּט-שטאָט פון וועלט-שלום.

נאַטאַן שטרויס וועגען ארץ-ישראל: ער זאָגט, אַז די בעציהונגען צווישען יודען און אַראַבער ווערען בעסער.

ניו-יאָרק. (יט״אַ). נאַטאַן שטרויס דער בעקאַנטער יודישער פילאַנטראָפּ, וואָס האָט אין ארץ-ישראל געלעגט לעצטענס דעם ווינקעלשטיין פאַר אַ געזונדהייטס-צענטער, און וועלכער האָט דאָרט בעגעבען 20,000 דאָלאַר פאַר די אַרבייטסלאָזע, איז שוין צוריקגעקומען קיין ניו-יאָרק.

אין אַ געשפּרעך מיט׳ן פאָרשטעהער פון דער יודישער טעלעגראַפען אַגענטור האָט ה׳ שטרויס ערקלערט: „איך בין זיכער, אַז ירושלים וועט מיט דער צייט ווערען די הויפּט שטאָדט פאַר דעם אַלוועלטליכען שלום. איך האָב געפינען ארץ-ישראל אין אַ צושטאַנד פון וואַקסען, נישט קוקענדיג אויף דעם קריזיס אין תל אביב.

דער קריזיס טראָגט אַ צייטווייליגען כאַראַקטער. די ארץ-ישראל רעגירונג, מיט דער הילף פון ענגלאַנד, נעהמט איצט אָן מיטלען, כדי צו לעזען דעם פּראָבלעם, פון אַרבייטסלאָזיגקייט אין לאַנד.

אָבשטעלענדיג זיך אויף די בעציהונגען צווישען די יודען און די אַראַבער האָט ה׳ שטרויס ערקלערט, אַז די רייבונגען צווישען די דאָזיגע ביידע עלעמענטען ווערען שוואַכער פון וואָך צו וואָך. דער בעסטער בעווייז איז דאָס, וואָס יודען און אַראַבער האָבען זיך פערמייניגט ביי די איצטיגע וואַהלען אין ירושלים. ביידע צדדים הויבען שוין אָן צו פערשטעהען, אַז איינער קען אָהן דעם צווייטען נישט אויסגעבויט ווערען".

ה׳ שטרויס האָט זעהר שטאַרק געלויבט לאָרד פּלומער׳ן, אַלס דעם מענש, וואָס איז אַמבעסטען צוגעפּאַסט פאַר דעם הויכען און שווערען אַמט פון נציב אין ארץ-ישראל.

צום סוף האָט ה׳ שטרויס ערקלערט, אַז ארץ ישראל נויטיגט זיך אין צוויי זאַכען: אינערליכען שלום און גרעסערע קרבנות מצד די יודען אין אויסלאַנד.

מ׳נעהמט זיי, נעבעך, צו די לופט...

אַנטיסעמיטישע ראַדיאָ-סטאַציע פערלירט איהרע רעכט אין ניו-יאָרק.

ניו-יאָרק. (י.ט.א.) די פעדעראַלע רעגירונג, וואָס קאָנטראָלירט די ראַדיאָ-סטאַציעס האָט געמאָלדען דער אַנטיסעמיטישער „וועהאַפּ"-סטאַציע, אַז זי וועט זיך מעהר נישט קאָנען בענוצען מיט איהר ביז-איצטיגער לופט-כוואַליע.

צוליב דער פעראָרדנונג וועט די אַנטיסעמיטישע סטאַציע מוזען פערקירצען איהרע לופט כוואַליעס און דאָס וועט איהר פשוט מאַכען אונהערבאַר, אַזוי אַז איהרע אַנטיסעמיטישע אַטאַקעס וועלען מעהר כמעט פון קיינעם נישט געהערט ווערען.

די „וועהאַפּ"-סטאַציע געהערט צו דער ווילליאַם ה. טעילאָר פינאַנץ-קאָרפּאָראַציע. זי איז בענוצט געוואָרען דורך פרוי סטעטסאָן, די פיהרערין פון אַ קריסטליכע סעקציע, כדי צו פערשפּרייטען בלבולים אויף יודען און קאַטאָליקען.

יודישע פיהרער האָבען זיך נישט לאַנג צוריק בעווענדעט צו פרוי סטעטסאָן און זי אויפגעפאָדערט אָבצושטעלען די אַטאַקעס אויף יודען און קאַטאָליקען. זי איז אָבער דערויף נישט איינגעגאַנגען. אין די אַנטיסעמיטישע רעדעס, וואָס זענען געהאַלטען-געוואָרען דורכ׳ן ראַדיאָ, איז אומצעהליגע מאָל געפאָדערט-געוואָרען, אַז מען זאָל די „אומגעוואונשענע" יודען פשוט אַרויסטרייבען פון אַמעריקאַ.

אַז זיי האָבען אַליין געזעהן...

אַ בלוט-בלבול אין אַ יודיש שטעטעל אין ליטא.

קאָוונע. (יט״א) דאָס יודישע שטעטעל יאַנישאָק (שאוולער קרייז) האָט די טעג איבערגעלעבט עטליכע שעה אין טויט-שרעק: דעם 2-טען טאָג פון קריסטליכען פּסח האָט מען צווישען דער קריסטליכער בעפעלקערונג פערשפּרייט אַ קלאַנג, אַז די יודען האָבען פערשפּאַרט אין שוהל אַ קריסטליך קינד, וועלכען זיי וועלען באַלד קוילענען. אַ גרויסער המון האָט זיך תיכף אַלאַז געטון צו דער שוהל, וועלכע איז אָבער דאָן געווען געשלאָסען. עטליכע כוליגאַנעס האָבען געפּרובט אויפברעכען די שוהל. עס איז אָבער אָנגעקומען פּאָליציי און האָט דעם המון צוטריבען, אַרעסטירענדיג 2 הויפּט-העצער.

דעם המון איז נאָך אַ לאַנגע צייט געווען שווער צו בערוהיגען. עטליכע כוליגאַנעס זענען געקומען אין דער פּאָליציי און האָבען ערקלערט, אַז זיי האָבען אַליין געזעהען ווי די יודען האָבען פערשפּאַרט אין שוהל אַ קינד. די פּאָליציי האָט אָבער זייערע רייד נישט גענומען אין אכט און האָט אין שוהל קיין אונטערזוכונג נישט דורכגעפיהרט. איצט איז שוין אין שטעטעל פולשטענדיג רוהיג.

דער אינזשיניערען-פערבאַנד אין תל-אביב.

תל-אביב (י.ט.א.) די תל-אביב׳ער אָפּטיילונג פון אינזשיניערען פערבאַנד, וואָס איז אָנגעשלאָסען אין דער אַלגעמיינער אַרבייטער-אָרגאַניזאַציע האָט אין אָנהויב פון לויפענדען יאָהר געצעהלט 126 מיטגלידער, פון זיי 21 אויסער תל-אביב. נאָר 35 פון זיי האָבען אַ שטענדיגע בעשעפטיגונג און 11 צייטווייליגע אַרבייט. 20 זענען אַרבייטסלאָז און וועגען 19 פעהלען ידיעות. לויט דער ספּעציאַליטעט זענען פאַראַן: 8 אַרכיטעקטען, 36 בוי-אינזשיניערען, 32 מאַשין-אינזשיניערען, 21 לאַנד-געאָמעטערען, 6 שאָסיי אינזשיניערען, 6 כעמיקער, 1 באַרג-אינזשיניער און 1 ראַדיאָ-ספּעציאַליסט. 55 האָבען אוניווערזיטעטס-בילדונג, די איבריגע די מיטעל-שול-בילדונג, צווישען זיי 10 פרויען. 50 פּראָצ. זענען בעשעפטיגט אין אַלגעמיין-געזעלשאַפטליכע און אַרבייטער-אינסטיטוציעס און נאָר 18,5 פּראָצ. ביי פּריוואַטע אונטערנעהמער.

פריילין טאַסיאַ

4) (ערצעהלונג)

פון ע. האַרטנעכ.

ווען איך בין אַריין אין „איירעפּעאישען באַר" דעם נעכסטען אָוונד, האָב איך שוין דאָרטען געטראָפען בערעק׳ן מיט טאַסיאַ׳ן אין אַ גאַנץ אינטימער פּאָזע, לעבען דער פּיאַנאָ.

— גוטען אָוונד, — האָב איך געוואָרפען אין דער לופט אַריין, כלומרשט גאָרנישט געזעהען.

טאַסיאַ איז מיר צוגעלאָפען.

— איך האָב שוין געפרעגט נאָך דיר. פאַרוואָס אַזוי שפּעט? (נאָכ׳ן צוקושען זיך זאָגט מען זיך שוין „דו")

— נישט געהאַט קיין צייט. — איך האָב זיך אויסגעדרעהט פון איהר און זיך אויסגעטון.

— בערעק, וואו איז קאָכאַנסקי?

— אַוועק.

שוין!? — איך האָב אָפּגערוקט אַ בענקעל און זיך אַראָפּגעלאָזט שווער.

— נישט קיין נאַר, דער פּאָליאַק... ער האָט שוין אָפּגעטראָגען ס׳געלד, ווי מען זאָגט אויף מיליטערישער שפּראַך קליגער פון מיר... מיט מיר ווייס איך דאָך גאָרנישט, וואָס עס איז מיר געשעהן... איך בין דאָך געוואָרען נאָס׳ס סטראַטעגע, אַ בעזיצער פון מיידעלשער צניעות. אפשר ווילסטו תחונה האָבען מיט טאַסיאַן און אַזוי אַרום ראַטעווען איהר אונשולדיגע נשמה פון טייוועל... האָסט זי ליב? — האָב איך פון זיך געשפּעט, נו, גוט. וועסט קענען מיט איהר שלאָפען... וואַרט נאָר צו. פאַר בערעק׳ן, נאָך בערעק׳ן... אַ געשפּעט!..

— עס געהט מיר אָבער נישט אין דעם איך פּרואוו זיך נאָר פערדרעהען די אייהן. וואָס דען ווילסטו? ס׳אַראַ נאַריש געשפּעט...

— וואָס טראַכסטו? — האָט זיך טאַסיאַ געזעצט לעבען מיר. — שעהן, אַזוי קאַוואַלעריש, שטאָט קוקען אויף מיר, קוקען אויף דער מאַנדאָלינע?

— ער טראַכט אודאי, וואו מ׳געפינט אַ יודישקע מיט אַ סך געלד, — האָט זיך בערעק געלאָזען אַרויסגעזאָגט.

דאָס בלויז האָט מיר אַ שלאָג געטון אין פּנים אַריין.

— אַזוי? מלחמה? נו, גוט!

— עס איז דאָך נישטאָ קיין ושערנער נפש ווי דו! איך זוך געלד? ווען נישט איך, וואָלסטו דאָך ביי דער אַלטער פויערטע אין ס. די לעצטע קוה אָוועקגענומען. דו האָסט אַפילו נישט געשעמט זיך מיט׳ן רעוואָלווער זי צו שרעקען... איך האָב דערצעהלט טאַסיאַן די גאַנצע מעשה

טאַסיאַ האָט געוואָרפען אַ צוטומעלטען אַנגעסטיגען קוק אויף בערעק׳ן.

— רעד ווי אַ מאַן, — האָט ער צעווילדעוועט אַ ברום געטון, — בערעדסט מיך אונטער די פּלייצעס. דו לומפּ!

ער איז צוגעשפּרונגען צו מיר, מיט מאָרד אין די אויגען, אַ ווילד פּנים און געבייללטע פויסטען.

טאַסיאַ האָט זיך מיט אַן׳אַנגסט-אויסריף געוואָרפען צווישען אונז, בערוהיגענדיג, בעטענדיג, שלעפּענדיג אונז אַוועק. איך בין געשטאַנען גרייט, בוירענדיג איהם מיט צע׳כפּס׳טע, אַרויספּאָדערענדיגע אויגען, די מוסקולען אָנגעשפּאַנט.

— ס׳געפעלט דיר נישט די שפּראַך? איך רעד נישט צו דיר. איך וועל זיך בעגעגען אָהן דיין געזעלשאַפט.

— דאָס איז נישט עהרענהאַפט, צו בענוצען זיך מיט אַזעלכע נידריגע קונצען צו בעווייגען אַ מיידעל.

— האַ, שעהן! זעה ווער ס׳רעדט פון עהרענהאַפט זיך בעגעהן מיט מיידלעך...

מיר האָבען נאָך אַ צייט אַזוי איבערגעוואָרפען זיך מיט זידלווערטלעך. טאַסיאַ האָט אונז געבעטען, אָנגעגאָסען וויין...

— וואַרט, איך וועל זיך מיט דיר אָפּרעכענען! — האָט בערעק צום סוף געזאָגט, אָנגעטאָן זיין מאַנטעל, אַרומגעפּאַסט דעם זעבעל, און מיט אַ קלאַפּ אין טיר אַרויס.

— ער וועט דיך אודאי אַרויסרופען אויף אַ דועל, — האָט טאַסיאַ אַ בלייכע אַ ציטערענדיגע געזאָגט.

— אַ דועל? — האָב איך זיך דער שפּוינט אָנגעקוקט. — אוי ביסטו נאַריש, — האָב איך צולאַכט. — ער וועט מיך אודאי מאָרגען איבערפּעטען. די רציחה צינדט זיך ביי איהם לייכט אָן, ביים מאָדיאַר. דערנאָך האָט ער חרטה.

— כ׳האָב געמיינט, ער ציהט אַרויס ס׳מעסער. ווי שעהן ער האָט אויסגעזעהן. ווי אַן׳אמת׳ער ריטער...

— אַזוי? שעהן? נו, ברענג מיר עפּעס צום עסען.

— אפשר זאָל איך אָפּלאָזען דעם גאַנצען עסק? מלחמה האַלטען איבער עפּיס אַ קעלנערין... קריגען זיך מיט אַ גוטען פריינד. עפּיס נאַריש די גאַנצע זאַך. פאָרט אַ ליב, טייער מיידעלע. דאָס איז אָבער נישט אַהין און נישט אַהער...

נאָכ׳ן נאַכטמאָל האָב איך גלייך געוואָלט אַוועקגעהן, אָבער טאַסיאַ האָט מיך נישט געלאָזט. מיר האָבען זיך צושמועסט. דאָס הייסט, געשמועסט האָט טאַסיאַ. צוביסלעך האָט מיך די חנ׳עוודיגקייט און פרישקייט פון מיידעל אַזוי פערכאַפּט, אַז איך האָב פערגעסען אָן אַלע ברוגז׳ן און הקירות. זי האָט מיר דערצעהלט פון איהר לעבען, איהר גאַנצע אָרימע לעבענס-געשיכטע. ווי איהרע עלטערן זענען איהר כמעט אין איין צייט געשטאָרבען, ווי זי האָט נישט קיין האָפנונגען אין אַזאַ קליין שטעטעל... נאָך׳ן קריג ווען זי אַוועק קיין וואַרשע... פון איהר צענקעניש... זי איז געווען ווי אַ סך מיידלעך פון איהר שנים און אין די יאָהרען סענטימענטאַל טרוימעריש און נערוועזיש צערייצט... טאַסיאַ האָט געהאַט אַ ליידענשאַפטליכען טעמפּעראַמענט, איהר בלוט האָט הויך געשריגען. ביז איצט אומזיסט...

זי האָט פאַר מיר געעפענט איהר האַרץ ווי פאַר אַ ברודער. מיט אַזאַ נאַאיווער גלויבענדיגער פשוט׳קייט. איך בין געווען איינגעגאַנגען פער׳כישוף׳ט.

מיר האָבען זיך אַזוי פערפערדעט, צוגעטוליעט איינס צום אַנדערען, ביז די באַלעבאָסטע איז אַריין און געלאָזט וויסען, אַז זי שליסט צו.

מיר זענען אַרויס אין דרויסען.

איך בין געגאַנגען מיט טאַסיאַ׳ן אונטער איין אָרעם, די באַלעבאָסטע אונטערן צווייטען, זעהר לוסטיג. די באַלעבאָסטע אין אַ שוואַרץ היטעלע מיט פעדערען און פּאַלערינע האָט אויסגעזעהן ווי אַן׳אַקטריסע, וואָס איהר בליה-צייט איז שוין פאַראיבער און וואָס האָט נישט געזאָגט קיין תהילים דורך די נעכט.

זי האָט געוואָלט מיט מיר פערפיהרען קאָנווערסאַציעס אויף גרויסשטעדטישע טעמעס. איך האָב אָבער נישט געקענט אָפּרייסען מיינע אויגען כאָטש אויף אַ קליינע ווייל פון טאַסיאַן. פון איהרע פינקלענדיגע אויגען, איהרע פולבלוטיגע קליינע ליפּעלאַך... זי איז מיר אויסגעקומען ווי אַ פּערדעקט פייער.

— איך וועל זיך נאָך אויף אַן׳אמת פערליבען — האָב איך געשפּעט פון זיך. איך האָב זיך אָבער געפיהלט אַזוי לייכט. אַזאַ וואַרימע פריידיגקייט הילט מיך אַרום, צוגיסט זיך אין מיר, שלאָגט אויף אין מיר ווי אַ קוואַל ליכט, צווייבעלט זיך אין גליק...

טאַסיאַ האָט געפלאַפּלט און געשיינט, איינגעוויקעלט אין דער הייסער כוואַליע פון מיינע ווערטער און מיינע בליקען. מיר זענען געגאַנגען פּאַוואָליע פּיעשטשענדיג זיך מיט יעדער בעוועגונג פון קערפּער, לאַכענדיג אויפ׳ן קול, די אַלטע פּריצה׳טע האָט געלאַכט מיט אַ קוויטשענדיגען פאַלשען געלעכטערעל.

שטעלט אייך פאָר, אַז איך האָב געזעגענדיג זיך, אַ קוש געטון די אַלטע מכשפה אין האַנד.

(פאָרטזעצונג קומט)

קינא „ERA" פרי׳ הער „פלארא": די גרעסטע פילם-אטראקציע!

זאווישא 22 (באלוט)

פון היינט אן: דער שלאגער פון אלע צייטען! פון היינט אן:

דער צארישער קוריער (Kurjer Carski)

לויט דער ערצעהלונג פון — — זשול װערן. — —

די 2-טע און לעצטע סעריע אין 10 אקטען.

אין די הויפט-ראלן: דער העלד פון עקראן IWAN MOZŻUCHIN און NATALJA KOWANKO

ספעציעל צוגעפאסטע מוזיק, אויסגעפירט דורך א פערגרעסערטן ארקעסטער

ביליג און גוט!

ספארט-װאגען	58.— זל׳
קינדער-בעט מיט ניקל און שטאק, מאטראץ	65.— „
פעלד-בעט מיט װענטלעך װייס אדער ברוין	15.— „

פאדערט איבעראל!

פון דער פירמע פעלד-בעטען פון דער פירמע

„PALMA-PATENT"

לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 31-85.

הורט. פאר רעעלקייט גאראנטירט. דעטייל.

צו אלע פרויען און מענער!

פארהאן זאכען װעגען װעלכע מ׳רעדט גישט אין א סאלאן, רוהיגער פאמיליע, אבער דאך זענען זיי גורם צו פארשיידענע מחלוקת׳ן און טיילמאל דערפיהרען זיי אפילו צום גט..

דאס װיכטיגסטע פון זיי איז דער אומאנגענעהמער גערוך פון מויל, װעלכער מאכט אפילו דעם ליבליכסטען מענש אונערטרעגליך, דעם דאזיגען עקלהאפטען גערוך קען אויף שטענדיג בעזייטיגען נאר די איינציגע

FERMENTINA

א װירקזאם מיטעל געגען דעם ריח פון מויל, װאס איז בעשטעטיגט געװארען דורך די אויטאריטעטען פון דער מעדיצין, „פערמענטינא" בעזייטיגט דעם אומאנגענעהמען גערוך, קאנסערװירט די ציינער, שטארקט די דזשאנגלעס און מאכט דאס אויסאטמען אנגענעהם.

הויפט-סקלאד אויף פוילען: ROMAN WŁODARSKI, WARSZAWA, LUBIECKIEGO 5

צו בעקומען אין אלע אפטייקען, אפטייק-סקלאדען און פערפומעריע-געשעפטען. פרייז 2.75 זל. פאר שטיק. װען מ׳קריגט נישט, דארף מען זיך װענדען צום הויפט-סקלאד אויף פוילען. פאר קונים פון דער פראװינץ װערט ארויסגעשיקט נאכ׳ן בעקומען פאראויס 3 זל. אדער 3.50 אויף א נאכנאהמע. 6181 היט זיך פאר פעלשונגען!

פערטרעטער אויף בעזונדערע שטעט אויף אייגענער רעכנונג װערט געזוכט.

שוינט אייער געלד!

און קויפט שירמס און שטעקענס נאר אין דער שירם-װערקשטעל פון

ס. פייגענבוים,

נארוטאװיטש 19 (דזשעלנא)

װייל איהר קענט דארט קויפען מיט 25% ביליגער װי איבעראל .·. בעסטע אויספיהרונג. בעמ. ס׳װערט אנגענומען אלע רעפעראטורען װי אויך איבערציהען.

א הויז

אין א גוטען-פונקט פון דער שטאט װיל איך קויפען. מעקלערס אויסגעשלאסען. שריפטליכע אפערטען אפצוגעבען אין אדמיניסטראציע א. גמטר „A". 808

א לערן-יונגעל

װערט פון זאפארט געזוכט אין טאפעציר-אנשטאלט פון ה׳ נ. לעװקאװיטש פולנאצנא 5. 813

עלטערן!

פאר 3 זלאטים א װאך װערט געלערנט מיט קינדער װאס לערנען אין פאלקס-שולען: חומש, רש״י נ״ך, משניות, גמרא, יהדות, היסטאריע, רעדען און שרייבען העברעאיש און יודישע בריף ועלבסט צוזאמענשטעלען, דורכ׳ן בעװאוסטען ארטאדאקסישען העבראישען לעהרער י. ד. ראזענפעלד, פלאץ װאלנאשטשי 6 קװער אפ. רעכטס 2 שט. כעם.: פוערען אויך אנגענומען אנפענגער פון 5 יאהר אן. א שטרענג רעליגיעזע ערציהונג! ערפאלג גאראנטירט!

איך קויף און פערקויף

מעבעל

דיװאנעס, פעלבען, ניי מאשינען, גארדעראבען, סאמאװארען א. ז. װ. און צאהל די העכסטע פרייזען

א. װייצמאן נארוטאװיטש 19 (דזשעלנא)

אין מעבעל-געװעלב, (פריװאט-װאוינונג שענקעװיטשא 29) ביי מיר איז שטענדיג דא פארש. גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען. 1382

וחיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?

פארװאס לויפט יעדער אין ביורא פיעטריקאװער 17?

ואמרת אליו, זאלסטו איהם זאגען

— אז אין דעם ביורא —

17 פעטריקאװער 17

2-טען הויף, פארטער, דורכגאנג זאכאדניא 52, װאו ס׳װערט ערלעדיגט און געשריבען אלערליי ביטעס לויט׳ן אינסטאנץ, קלאװזולעס, זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, אדװאלאניעס, רעקורסען, װעגען פעטער און קאמיסאריאט-רזשאנדו, ביטעס װעגען דירה און אױזשאנד ראזיעמטשי און אין אלע פאליציי-בעצירקען, שותפות-אקטען, סטאטוטען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דאראװניעס, קארנע ספראװעס, װי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

רעכטס-קאנסולענט י. מאנעלא,

פעטריקאװער 17, זאכאדניא 52

שנעל, רעעל און ביליג!

Dr. med.

H. Lajchter

קאנסטאנטינער 9.

רוג זאכאדניע טעל. 49-66

צאהן-כירורג

ספעצ. פון כירורגישע קראנקהייטען װי: שטשענקעס, גומען, רושאנסדיעס, צאהן-פיסטולעס א.ז.װ. נעמט אן פון 1½—5 און פון 8—9 אוו. זונטאג 11—2.

Dr. med

STUPEL

Szkolna 12

ספעציאליסט פאר הויט, האר און װענערישע קראנקהייטען, מענער-שװעכע, רענטגען-שטראהלען און קווארץ-ליכט, עלעקטרא-טעראפיע. נעמט אן פון 6—9 און אװענד, פרויען—12 ביז 3 נאכם. 873

Dr. med.

L. Pikielny

ספעציאל-ארצט פאר נירען, בלאזען און הארן-קראנקהייטען

Nawrot 8,

telefon 19-90.

זמפפאנגים פון 4—7 אוו. 1451

'Dr. ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27,

tel. 51-78

הויט און װענערישע קראנקה. רענטגען און לייכט-הייל אינסט. נעמט אן פון 4—7 אין אװענד.

Dr. med. Ludwik

Rapeport

Pr. Narutowicza 25 (Dzielna) tel. 44-10.

ספעציאליסט פאר נירען, בלאזען און הארן-קראנקהייטען. נעמט אן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אװענד.

לעטשניצע פון דאקטוירים און ספעציאליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אפען פון 9 פריה ביז 7 אװענד

ד״ר װאלינסקי	נאז, האלז, אויערן-קר.	4—3
ד״ר קערשנער	קינדער-קראנקהייטען	12—9½ 5—4
ד״ר שיפמאן	אינערליכע קראנקה.	1—11 6—5
ד״ר לוביטש	הויט-און געשלעכט קר.	2—12
ד״ר שמירגעלד	נערװען און גייסטיגע קר.	3—1
ד״ר גאלדבלאט	אויגען-קראנקהייטען	2—12.30
ד״ר עליאסבערג	כירורגישע קראנקה.	— 1
ד״ר בערנסאן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

אנאליזעס-שטאפע, שפר ד׳-שטערונגען, װי שפיעלען א. ז. װ. מאסאזש-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראהלונג אקװארצגלען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראציעס. אויף פערלאנג — װיזיטען אין שטאט. — אין לאבאראטאריע װערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, װי אויך פלעגמע און בלוט. 2120

אימפונגען געגען שקארלאטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געװארען א

דענטיסטישער קאבינעט

עם געהעמען אן:

ד״ר זילבערשטיין	צאהן-ארצט	10—2 נ״מ.
ד״ר לאזשינסקא סטאראפאלסקא	צאהן-ארצט	7—3

קינסטליכע ציינער, קאראנען, פאמבען א. ז. װ.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאג.

זאגט װעגען אייער געזונד!

די „שווייצארישע ביטערע קרייטער" (מיט דער מארקע „Kogut") זענען ענטשפרעכענד ביי מאגען-קראנקהייטען קישקעס, אבסטרוקציעס און גאל-שטיינער.

„Szwajcarskie Gorzkie Zioła"

זענען א מילד און נאטורעל דורכרייניגונגס-מיטעל, װאס פערלייכטערט די פונקציעס פון די פערדייאונגס-ארגאנען און װירקען געגען דיקקייט. די „שװייצארישע ביטערע קרייטער" ערװעקען אנ׳אפעטיט.

צו פערקויפען די אפטייקען און סקלאד אפטעקשנעס א שאכטעל צו 1.50 זל. הויפט-סקלאד איז די אפטייק פון

A.Gąsecki Warszawa, ul. Leszno 41

מיר שיקען ארויס אמוטניגסטען 2 שאכטלען נאכ׳ן ערהאלטען פון 4.30 זל. (מיט איבערשיקען). 1462

רענטגען-אינסטיטוט

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאבינעט

זגיערסקא 17, טעל. 16-33.

ד״ר ראפאפארט	נאז, האלז, אויערן קר.	11—10 2—3 6½—7½
ד״ר רושאנסקי	הויט-און געשלעכט-קר.	11—10 2—1
ד״ר גאלדשטיין-פאלאק	אויגען-קראנקהייטען	2—1 8—7
ד״ר יוסטמאן	נערװען-קראנקהייטען	2—12
ד״ר ראזענצװייג	קינדער-קראנקהייטען	12—10 5—4
ד״ר פאפירני	פרויען-און געבורטס-הילף	1—11½ 6—5
ד״ר קאנמאר	כירורגישע-קראנקהייטען	4—3 ז. 1—2
ד״ר װיינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	1—11 7—5½
ד״ר סטופעל	רענטגען	6—4 12—10
א. גראזענטשיק	צאהן-ארצט	7—3
נ. ראזעס	צאהן-ארצט	2—9

צאהן-פאנגרהיילונג, בעלייכטונגען, קארקען, מאסאזש, א. א. װ.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געװארען

רענטגען-אינסטיטוט

הײלונג פון הויט-קראנקהייטען פון קאפ (פארך) מיט רענטגענשטראהלען, פער בעשטראהלונג און דורכלייכטונג, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, לעקטריזאציע, אלע מעגליכע אנאליזען. א קורס פאר שװעסטער.

אימפונגען געגען שארלאך (שקארלאטין) פון 4—5 נאכם.

די לעטשניצע איז אויך אפען זונטאג.

װיזיט אין דער שטאט.

דאנטיסט און צאהנטעכניק

י. ביטענסקי

5 קאנסטאנטינער 5

נעהמט אן אלע טאג פון 9 פריה ביז 8 אװנט.

פרייזען ביליגע! ארבעטען אויף גאראנטיע

אבאנאמענטס-פרייז: אין לאדז: א חודש — 5 זלאטעס, — אויף דער פראװינץ: א חודש — 6 זלאטעס, אין אויסלאנד מיט 50 פראצענט טייערער. — פאר׳ן אונהאלט און טעהמין פון די אנאנסען איז די רעדאקציע נישט פעראנטװארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בײטאג און בײנאכט.

אנאנסען-פרייז: פארן טעקסט 15 גראשן, פריטאג 20 גראשן, אין טעקסט 40 גר., פריטאג 60 גראשן, נאכ׳ן טעקסט 10 גראשן, פריטאג 15 גראשן. — פאר אויסלענדישע אנאנסען 100 פראצענט טייערער. אויסער דער שטאט — 50 פראצענט טייערער.

פאר׳ א מילימעטער - שורה.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.